

Lietuvių gestų kalbos BP įgyvendinimo rekomendacijų panaudojimo galimybės

2021 m. rugsėjo 9 d.

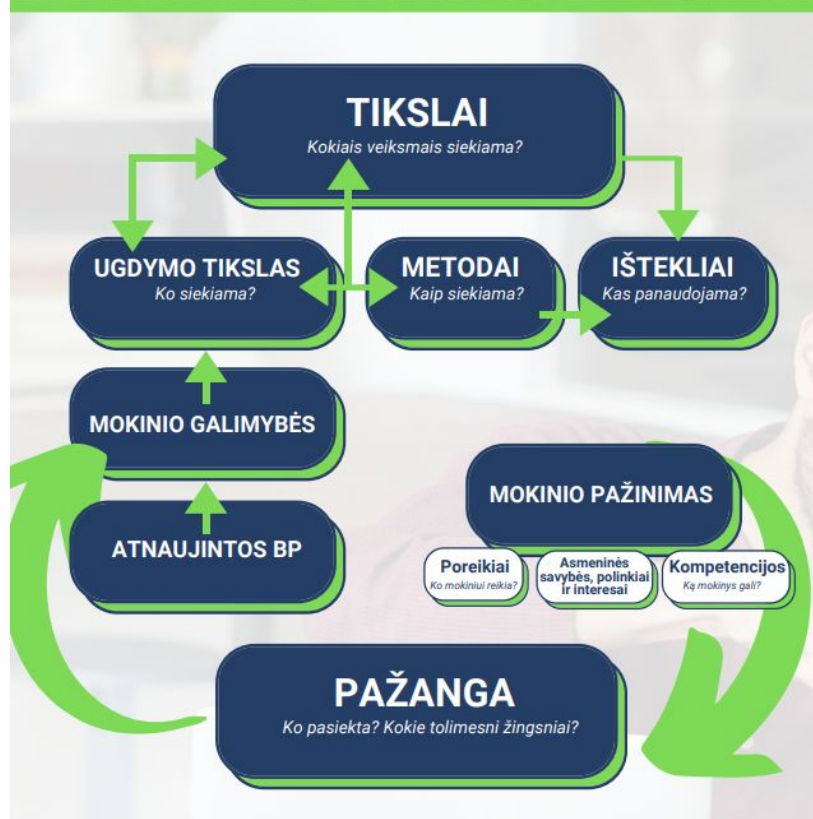
Daiva Binkienė, NŠA Ugdymo turinio departamento Ugdymo turinio rengimo skyriaus metodininkė

Lietuvių gestų kalbos BP įgyvendinimo rekomendacijų panaudojimo galimybės

Laikas	Tema
	Susitikimą moderuoja Nacionalinės švietimo agentūros Ugdymo turinio departamento Ugdymo turinio rengimo skyriaus metodininkė <i>Daiva Binkienė</i> .
15.30–15.45	ĮVADAS <i>Saulė Vingelienė</i> , Nacionalinės švietimo agentūros Ugdymo turinio departamento Ugdymo turinio rengimo skyriaus vedėja
15.45–16.30	Kurčiųjų periodiniai leidiniai pasaulio šalyse. <i>Vilius Glušokas</i> , Panevėžio kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų pagrindinės mokyklos lietuvių gestų kalbos vyresnysis mokytojas, bibliotekininkas
16.30–17.15	Lietuvių gestų kalbos bendrosios programos įgyvendinimo rekomendacijų pristatymas. <i>Vaida Ivanauskienė, Eglė Neringa Marcinkevičienė</i> , projekto „Skaitmeninio ugdymo turinio kūrimas ir diegimas“ metodininkės <i>Daiva Binkienė</i> , Nacionalinės švietimo agentūros Ugdymo turinio departamento Ugdymo turinio rengimo skyriaus metodininkė
17.15–17.30	Klausimai – atsakymai. Susitikimo apibendrinimas. Moderuoja <i>Daiva Binkienė</i> , Nacionalinės švietimo agentūros Ugdymo turinio departamento Ugdymo turinio rengimo skyriaus metodininkė

ATNAUJINTO UGDYMO TURINIO KELIAS IKI KIEKVIENO MOKINIO

<https://www.mokykla2030.lt/wp-content/uploads/2021/06/DEMESYS-KIEKVIENO-MOKINIO-MOKYMUISI-IR-PAZANGAI.pdf>

Pasiūlymai LGK BP projektui (2021-03-31)

„1.1. papunktyje (2 p.) vartojama sąvoka „tolerancija“, kuri reiškia mažiausią galimą pakantumo lygį, siūlytina ją keisti į „empatija“ ar „supratingumas“.

„1.3. papunktyje (2 p.) nurodomas 1991 m. Pasaulio kurčiųjų federacijos kongrese priimtas dokumentas – siūlytina tiksliai įvardinti dokumento pavadinimą ir, jei yra galimybė, pateikti išnašą su nuoroda į jį.“

„2.2.1.1 ir 2.2.1.4 ir kituose papunkčiuose (2-3 p.) lietuvių gestų kalba įvardijama kaip kurčiųjų bendruomenės komunikacijos priemonė. Nepaneigiant gestų kalbos svarbos kurčiųjų bendruomenei, svarstyтина, ar ši kalba neturėtų būti projekte pristatoma ir kaip komunikacijos įrankis tarp girdinčiųjų ir kurčiųjų bendruomenių, taip mažinant socialinę atskirtį. Lietuvių gestų kalbos projektas turėtų būti suderintas su Lietuvos kurčiųjų draugija.“

Pasiūlymų teikėjas – Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija

Dokumentai, kuriais vadovaujamasi atnaujinant LGK BP:

Bendrujų programų atnaujinimo gairės :

„26. Atnaujinant Bendrąsias programas numatoma: stiprinti asmens vertybinių nuostatų, socialinių ir emocinių gebėjimų, pasitikėjimo savo galiomis, atsparumo, kūrybiškumo ugdymą; sistemiskai įtraukti pasitikėjimo, pagarbos ir tolerancijos kitokiai nuomonei, kultūrų įvairovei, tautinės savimonės, pilietiškumo, demokratinio dialogo kultūros ir darnaus vystymosi nuostatų ugdymą; <...>.“

Bendrujų programų atnaujinimo vadovas:

„2.3. Atnaujinant bendrąsias programas, šiomis kryptimis siekiama:

<...> 2.3.2. sistemiskai įtraukti pasitikėjimo, pagarbos ir tolerancijos kitokiai nuomonei, kultūrų įvairovei, tautinės savimonės, pilietiškumo, demokratinio dialogo kultūros ir darnaus vystymosi nuostatų ugdymą; <...>.“

LGK BP projektas:

„1.1. <...> Visa tai sudaro prielaidas ugdytis dialogu, atsakomybe, kūrybingumu grįstą santykį su savosios kultūros tradicija, toleranciją kitoms kalboms ir kultūroms, kritišką požiūrį į įvairias kultūros apraiškas, atsparumą destruktiviems kultūros reiškiniams.“

Atsižvelgta (pakoreguota formuluotė).

Atsižvelgta (papildyta).

Kultūrinis požiūris į kurtumą

Akcentuojamas ne negalėjimas girdėti, o galimybė bendrauti gimtąja kalba, kurčiųjų kultūra ir identitetas.

LGK ugdymo tikslas

Atsižvelgiant į mokinio kalbinę, kultūrinę ir socialinę patirtį, sudaryti prielaidas ugdytis komunikavimo lietuvių gestų kalba ir kultūrinę kompetencijas, būtinas žmogaus visaverčiam asmeniniam gyvenimui, sėkmingam tolesniam mokymuisi, aktyviam, kūrybingam dalyvavimui visuomeninėje ir profesinėje veikloje.

(2021 m. LGK BP projektas)

Aktyviai vartoja gestų kalbą gyvo pokalbio metu, prieš vaizdo kamerą, mokosi įvertinti gestų kalbos turinį – kas buvo pasakyta, ar tiksliai pasakyta, kaip galima būtų pakoreguoti netikslų LGK tekstą.

Prisistatykite prieš vaizdo kamerą pagal pavyzdį: vardas, vardas-gestas, amžius, miestas.

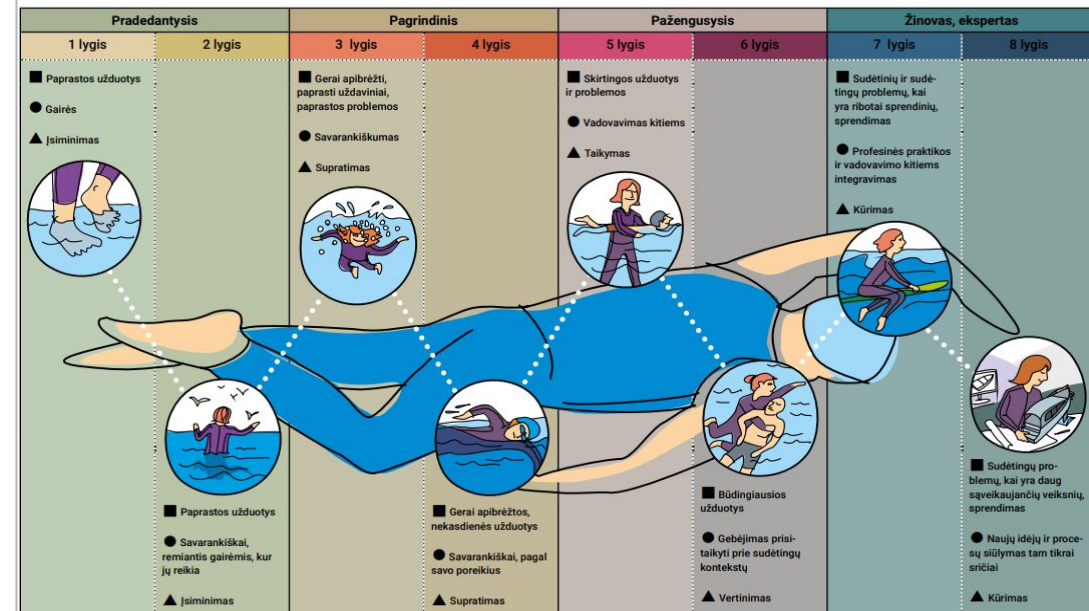
Peržiūrėję nufilmuotą klasės draugo prisistatymą, pasakykite: ar jis viską apie save pasakė teisingai, ar prisistatė pagal pateiktą planą, tiksliai atpasakokite, ką jis pasakė.

<https://gestukas.ugdome.lt/labas/situacijos/pasisveikina-ir-prisistato-rokas/>

Skaitmeninis raštingumas – gebėjimas naudotis skaitmeniniais įrenginiais ieškant, kuriant, apdorojant, pristatant informaciją, ją keičiantis, bendraujant ir bendradarbiaujant tinkluose, perdarant ir kuriant naują skaitmeninį turinį.

Informatinis mąstymas – gebėjimas atpažinti ir formuluoti įvairias aplinkos problemas (uždavinius), logiškai organizuoti ir analizuoti duomenis, atvaizduoti juos naudojant schemas ir modelius, įvertinti problemos išsprendžiamumą, bandyti automatizuoti sprendimą naudojantis skaitmeninėmis technologijomis.

Mokomės plaukti skaitmeniniame vandenyne

https://www.upc.smm.lt/tobulinimas/dokumentai/DigComp_2.1_translation_LT.pdf

Informatikos BP (projektas)

A. Skaitmeninio turinio kūrimas

- A1. Naudoja skaitmeninį turinį mokymuisi, atpažįsta ir vartoja tinkamas sąvokas.
- A2. Kuria skaitmeninį turinį, naudoja įvairias priemones.
- A3. Tobulina skaitmeninį turinį, vertina ir įsivertina.

E. Virtualioji komunikacija ir bendradarbiavimas

- E1. Komunikuoja naudodami skaitmenines technologijas ir bendradarbiauja virtualiosiose erdvėse, laikosi etikos principų.
- E2. Įsivertina gebėjimus virtualiai komunikuoti ir bendradarbiauti.

<https://www.emokykla.lt/upload/EMOKYKLA/BP/2021-08-16/BPP/Informatikos%20BP%20projektas%202021-08-16.pdf>

LGK BP įgyvendinimo rekomendacijos

1.	Dalyko naujo turinio mokymo rekomendacijos	<ul style="list-style-type: none"> • Aptariami metodai ir būdai, kaip mokyti dalyko naują turinį, įtrauktą į atnaujintą LGK BP.
2.	Kaip ugdyti aukštesnius pasiekimus	<ul style="list-style-type: none"> • Rekomendacijos, kaip ugdyti sudėtingesnius gebėjimus, kurių ugdymo rezultatai netenkina, atsižvelgiant į tyrimų ir pasiekimų patikrinimų rezultatus, arba patiriama ugdymosi sunkumų. Taip pat atsižvelgiama į įvairių poreikių (įskaitant ir gabiuosius) mokinius.
3.	Tarpdalykinių temų integravimas. Dalykų dermė	<ul style="list-style-type: none"> • Aptariami dalyke nagrinėjamų Gairėse nurodytų tarpdalykinių temų aspektai, jungtys su kitais dalykais, dalykų horizontalios tarpusavio dermės klausimai. Pateikiama veiklų įgyvendinimo būdų ir pavyzdžių.
4.	Kalbinių gebėjimų ugdymas per dalyko pamokas	<ul style="list-style-type: none"> • Rekomendacijos, kaip per visų dalykų pamokas ugdyti lietuvių kalbos gebėjimus, kaip mokyti dalyko vaikus, kurių lietuvių kalbos gebėjimai nėra pakankami.
5.	Siūlymai mokytojų nuožiūra skirstomų 30 procentų pamokų	<ul style="list-style-type: none"> • Rekomendacijos ir (ar) modulių turinio siūlymai 30 procentų dalykui skirtu mokymosi laiku.

LGK BP įgyvendinimo rekomendacijos

6.	Veiklų planavimo ir kompetencijų ugdymo pavyzdžiai	<ul style="list-style-type: none"> • Veiklų planavimo ir kompetencijų ugdymo pavyzdžiai su nuorodomis į šaltinius ir patarimais mokytojams. Ilgalaikių asmeninių ir grupinių projektinių darbų temų pavyzdžiai, projektinių darbų pavyzdžiai (nuorodos į įvairius šaltinius), rengimo ir vertinimo aprašų pavyzdžiai (nuorodos į įvairius šaltinius).
7.	Skaitmeninės mokymo priemonės, skirtos BP įgyvendinti	<ul style="list-style-type: none"> • Trumpa anotacija ir nuorodos į informaciją apie skaitmenines mokymo priemones, skirtas BP įgyvendinti.
8.	Literatūros ir šaltinių sąrašas	<ul style="list-style-type: none"> • Trumpa anotacija ir nuorodos į literatūros ir turinio šaltinių sąrašus, reikalingus įgyvendinant metodines rekomendacijas.
9.	Užduočių ar mokinių darbų, iliustruojančių pasiekimų lygius, pavyzdžiai	<ul style="list-style-type: none"> • Užduočių skirtingiems pasiekimų lygiams, skirtingoms kompetencijoms ugdyti, įvairių poreikių mokiniams pavyzdžiai, taip pat mokinių darbų pavyzdžiai. • Pagal poreikį greta šių užduočių pateikiamos metodinės rekomendacijos (ko konkrečiai užduotimi siekiama, ką ugdome, ko mokome, kaip ir kokiomis priemonėmis mokome, ypač daug dėmesio skiriant kompetencijų ugdymui).

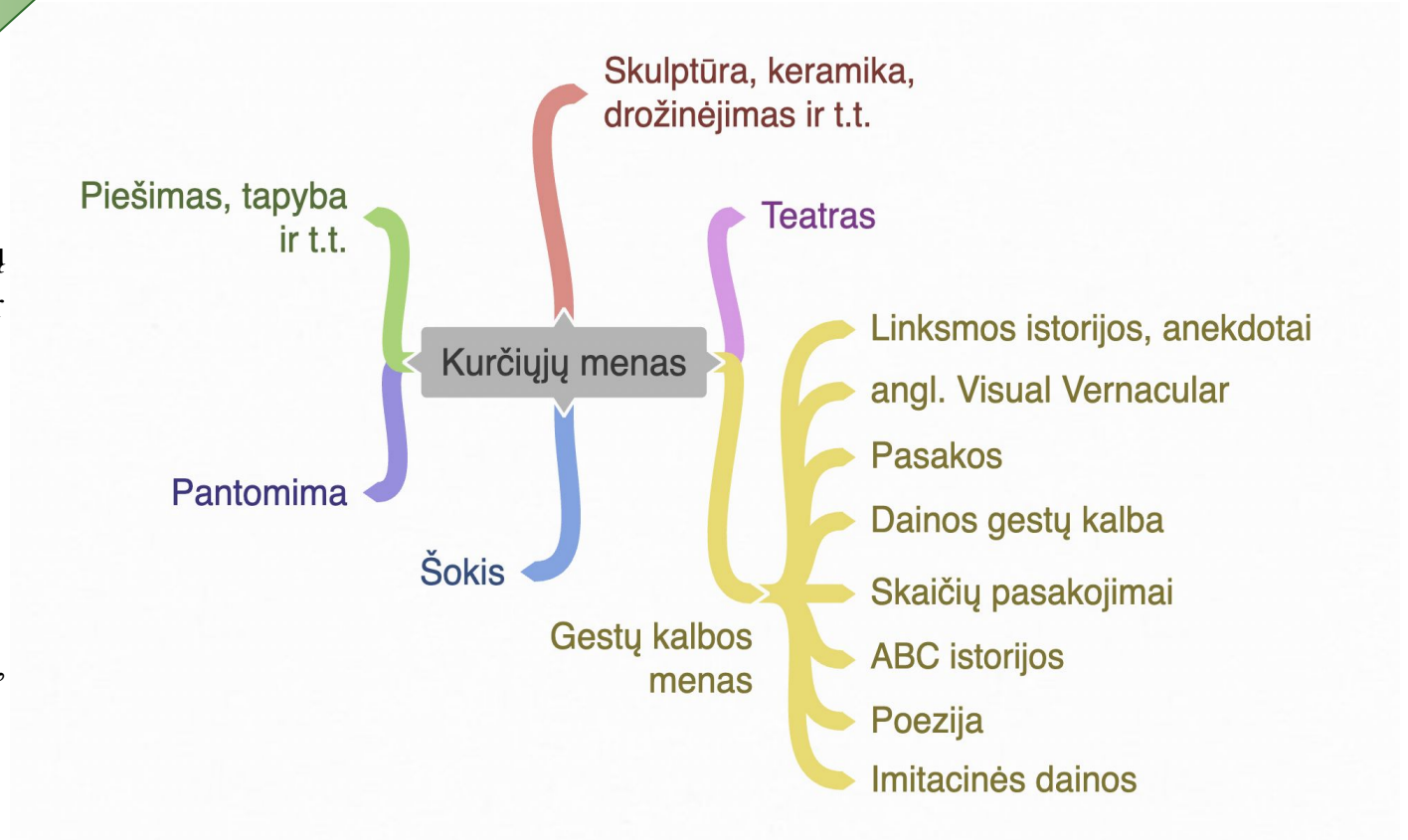
Kurčiųjų kultūros ir literatūros pažinimas

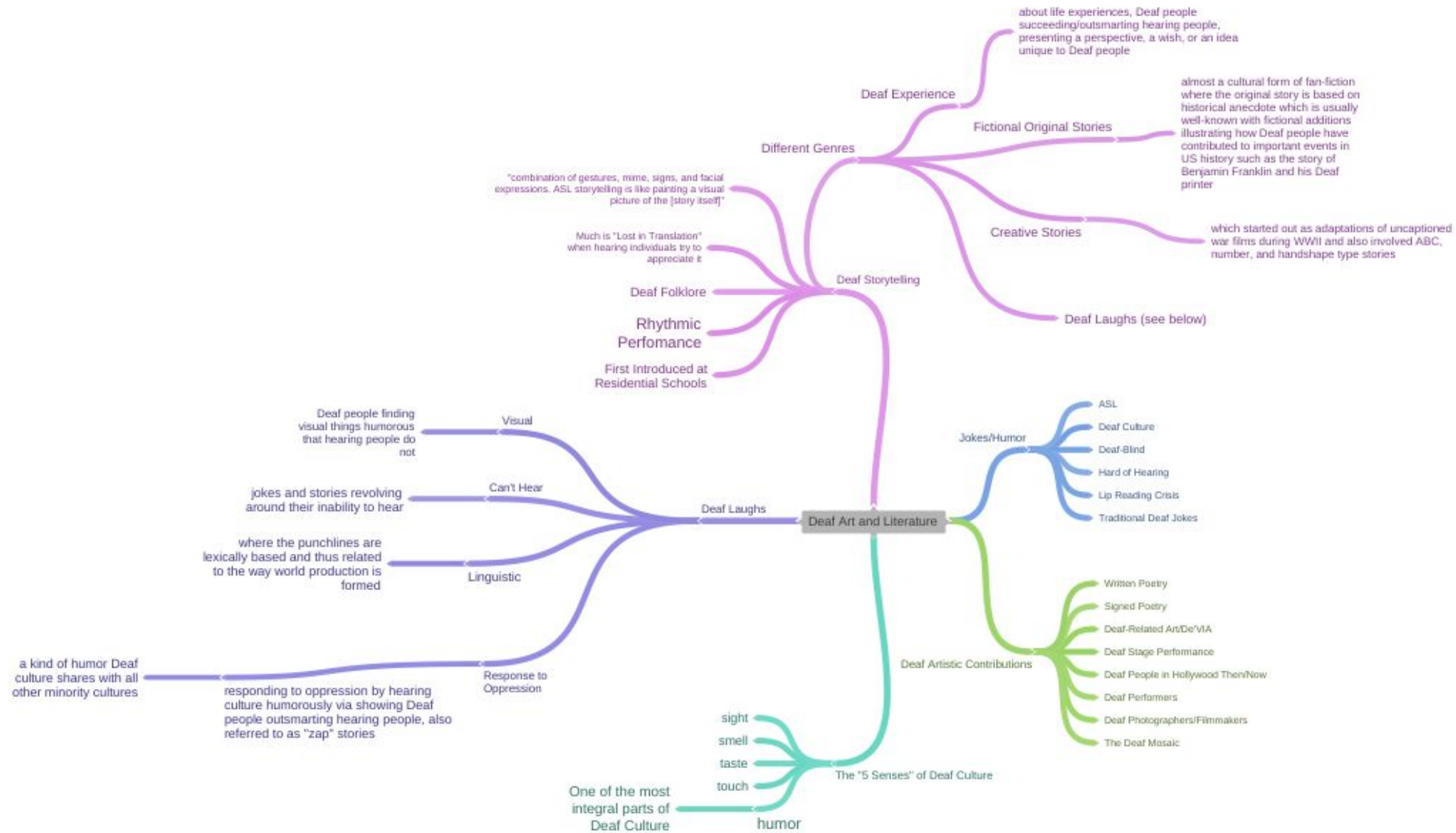
Šios pasiekimų srities pasiekimai:

Orientuojasi kurčiųjų kultūroje, atpažįsta kurčiųjų kultūros objektus, reiškinius ir kūrinis, supranta šiuolaikinės kurčiųjų kultūros raidos tendencijas, paaiškina, kaip jos tęsia, keičia ar papildo seniau susiformavusias kurčiųjų kultūros tradicijas, suvokia kurčiųjų kultūros kūrėjų vaidmenį kurčiųjų bendruomenės gyvenime.

Remdamasis įgytomis žiniomis, kritiniu mąstymu ir analize, ugdomi estetinį skonį ir dialogišką santykį su kurčiųjų ir kitų kultūrų objektais, reiškiniais ir kūriniais.

Aktyviai ir atsakingai dalyvauja kurčiųjų kultūrinėje veikloje, šalies kultūriniame bei visuomeniniame gyvenime kaip kūrėjas, atlikėjas, aktyvus stebėtojas, interpretuotojas, vartotojas ar kritikas, ugdomi sąžiningą ir etišką intelektualinių kultūros produktų vartojimo elgseną.

Kurčiųjų tapatybės atrama – gestų kalbos menas

Visual Vernacular

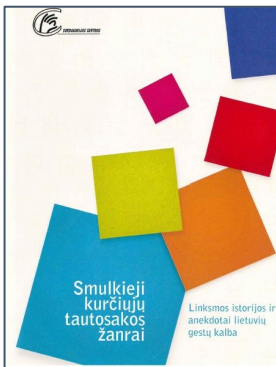
Gestų kalbos poezija

2021 m. LGK BP projektas:
Lietuvių gestų kalba sukurtų ir įvairiomis formomis pateiktų grožinių tekstų analizė, interpretavimas ir kritiškas vertinimas. Tekstų lietuvių gestų kalba kūrimas.

Kurčiųjų istorijos, pasakojimai

Pasakos gestų kalba

Anekdota

2008 m. LGK BP:
„<...> grožinių tekstų lietuvių gestų kalba kol kas beveik nėra.“

Gestų kalba ir aš – pradinukas

Labas!

Man
patinkaKlasė ir
mokykla

Šeima

Apie save

Aš jaučiu

Pasaulis įdomus

Rodyklė

Temos
pristatymas

Situacijos

Leksika

Papildoma
leksikaGramatikos
aspektaiSociokultūrinė
informacija

Man patinka

Kaip gestų kalba
palinkime prie stalo
„gero apetito“

**Kurčiųjų menas ir
jo rūšys** >

<https://gestukas.ugdome.lt/man-patinka/sociokulturine-informacija/kurciuju-menas-ir-jo-rusys/>

Pasakos lietuvių gestų kalba
Vaizdo įrašų archyvas

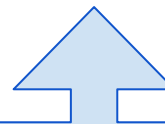

- Pasaka „Apie du panašius brolius“ (11:49)
- Pasaka „Eglė žalčių karalienė“ (10:55)
- Pasaka „Gudri mergina“ (4:42)
- Pasaka „Kaip rupūžė su vėžliu tigrą apgavo“ (7:20)
- Pasaka „Kaip žvėrys lapę teisė“ (11:18)
- Pasaka „Kas nedirba, tas nevalgo“ (6:59)
- Pasaka „Mergaitė iš jūros“ (8:59)
- Pasaka „Šimtas zuikučių“ (7:29)
- Pasaka „Trys broliai“ (9:10)
- Pasaka „Trys plunksnos“ (6:57)

„Auksaplaukė ir trys lokiai“ (3:46)
„Bandelė“ (5:05)
„Bjaurusis ančiukas“ (5:21)
„Ežys ir kiškis“ (2:45)
„Gaidžiukas ir vištytė“ (3:06)
„Gražioji Vasilisa“ (5:49)
„Jonukas ir Onutė“ (6:12)
„Katė ir žvirblis“ (1:39)

„Maša ir meška“ (5:25)
„Mikė melagėlis“ (2:17)
„Raudonkepuraitė“ (6:31)
„Ropė“ (1:58)
„Saulytė“ (3:20)
„Trys paršiukai“ (6:22)
„Vilkas ir siuvėjas“ (2:41)
„Žiogas ir skruzdėlė“ (2:41)

Pasakos kurtiems vaikams – tai priemonė, skirta patiems mažiausiems, ikimokyklinio amžiaus kurtiesiems vaikams. Joje pateikiamas tekstas tik lietuvių gestų kalba, aiškia ir prieinama daugumai kurčiųjų vaikų, mokančių gestų kalbą. Ši priemonė skirta ne tik supažindinti mažuosius su žinomiausiomis pasakomis, bet ir padėti jiems mokytis lietuvių gestų kalbos.

R. Joni „Žvaigždėtasis Arkliukas ir Meškiukas Panda“ (39:52)

B. Bėrantas, V. Kvieskaitė „Riešutortas“ (12:53)

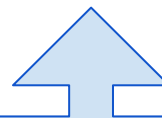
Lietuviška pasaka „Trys nuotakos“ (4:50)

Lietuviška pasaka „Vargšas ir besotis“ (3:18)

E. Daciūtė, I. Dagilė „Drambliai ėjo į svečius“ (10:14)

K. Kasparavičius „Braškių diena“ (3:33)

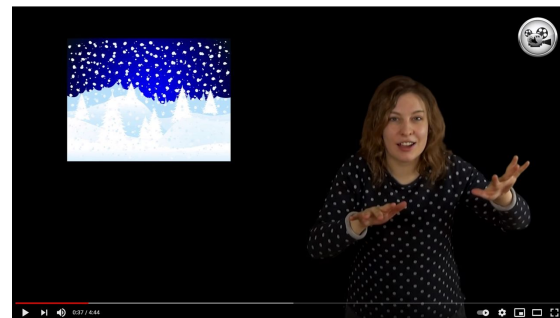
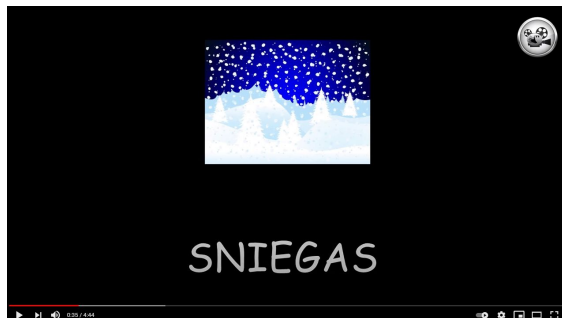
L. Žutautė „Kakė Makė ir Netvarkos nykštukas“ (10:05)

Videopasakos gestų kalba – priemonė kurtiesiems vaikams susipažinti su lietuvių autorių knygomis ir pasakomis, kurios pateiktos lietuvių gestų kalba. Vaizdo medžiagoje verčiamų pasakų fone rodomos istorijų iliustracijos / animacijos, pateikiami tekstai lietuvių kalba.

- „Du ožiukai ant liepto“ (3:08)
- „Laimingo žmogaus marškiniai“ (3:38)
- „Mikė melagėlis“ (2:22)
- „Mergaitė su degtukais“ (4:45)
- „Ponas ir čigonas“ (2:38)
- „Saulė ir mėnulis“ (3:41)
- „Šykštus šeiminkas“ (3:55)
- „Varna ir sūris“ (3:02)
- „Žiema“ (3:01)
- „Žiogas ir skruzdėlė“ (2:36)
- „Žvejys ir auksinė žuvelė“ (6:04)

<https://www.youtube.com/watch?v=6FF6RLJPxq4>

- Čekų liaudies pasaka „Budulinekas“ (4:35)
- Danų pasaka, H. K. Anderseną „Mergaitė su degtukais“ (7:10)
- Estų liaudies pasaka „Pelė ir žvirblis“ (3:42)
- Filipiniečių liaudies pasaka „Pasaka apie penkis pirštus“ (3:30)
- Ganiečių liaudies pasaka „Kodėl žvėrys miške gyvena“ (5:13)
- Graikų liaudies pasaka „Vilko pasakojimas apie Raudonkepuraite“ (3:41)
- Islandų liaudies pasaka „Beragėlė“ (5:42)
- Ispanų liaudies pasaka „Godus malūnininkas“ (5:54)
- Japonų liaudies pasaka „Coliukas“ (4:27)
- Japonų liaudies pasaka „Momotaras (Persikėlis)“ (4:40)
- Indoneziečių liaudies pasaka „Katinas ir beždžionės“ (3:51)
- Jungtinės Karalystės liaudies pasaka „Džekas ir pupa“ (5:37)
- Latvių liaudies pasaka „Vilko popieriai“ (3:23)
- Marių pasaka „Ugnis ir Žmogus“ (5:07)
- Mongolų liaudies pasaka „Nepaklusnus ožiukas“ (2:56)
- Pietryčių Azijos liaudies pasaka „Stirniukas ir krokodilas“ (2:36)
- Ukrainiečių pasaka „Pirštinė“ (3:19)
- Vokiečių liaudies pasaka „Stalelis, avinėlis ir lazda“ (7:08)

Pasakų gestų kalba popietė Kauno kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų ugdymo centre

„Pasakų vaidmuo neabejotinai svarbus vaiko vystymuisi: jos pasiūlo naujus mąstymo ir veiklos pavyzdžius, padeda pažinti ir suprasti kitų ir savo poelgių motyvus, išmoko savikontrolės, išreikšti norus bei siekti tikslų.“

<https://kknuc.lt/archyvai/2298>

<https://www.kvb.lt/lt/vaikams/is-vaikams-naujienos/9652-pasaku-gestu-kalba-popiete-kauno-kurciuju-ir-neprigirdinciuju-centre>

Galimų veiklų pavyzdžiai

Sukurkite pasaką „Miškas“ gestų kalba. Susiskirstykite vaidmenis – kas kokį gyvūną vaidins. Kartu su mokytoju aptarkite, apie ką bus vaidinimas: kas ką veiks, kokias frazes sakys, kaip judės.

ARBA

Pasirinkite trumpą pasaką / istoriją iš pasakų knygos / komiksų žurnalo, kurią norėtumėte suvaidinti gestų kalba. Repetuo­kite aktų salėje ir savo trumpą vaidinimą parodykite mokyklos šventėje arba kelioms kitoms klasėms.

https://gestukas.ugdome.lt/media/filer_public/0f/e7/0fe7b913-c24a-4d8c-b034-33060081d736/2_tema_5_situacija_uzd_3.mp4

<https://www.lmnc.lt/naujiena/konferencijoje-mokyklu-edukacines-erdves-ir-ugdymo-procesas--edukaciniu-erdviu-kurimo-aktualijos-ir-geroji-mokyklu-patirtis/>

**„Mano pasakos gestų kalba“
Mokinių sukurtų pasakų pavyzdžiai**

Kūrybinės dirbtuvės pagal projektą „Įtraukiančios istorijos – lietuviškos pasakos gestų kalba“ vyko stovykloje „Tylioji pasaka“.
Sukurtas istorijas stovyklos vaikai pasakojo lietuvių gestų kalba.

<https://www.lgki.lt/veikla/videopasakos-gestu-kalba/>

<https://youtu.be/kRTg8kUKaJ4?list=PLthKPdx9sS7g4pwnJt8cz7RvOSILF38v>

<https://youtu.be/6zxmI-QQB0?list=PLthKPdx9sS7g4pwnJt8cz7RvOSILF38v>

https://youtu.be/gR_TeZFfM5U?list=PLthKPdx9sS7g4pwnJt8cz7RvOSILF38v

<https://youtu.be/BcbfDI7AUNw?list=PLthKPdx9sS7g4pwnJt8cz7RvOSILF38v>

<https://youtu.be/WooW9xUMzhw?list=PLthKPdx9sS7g4pwnJt8cz7RvOSILF38v>

https://youtu.be/eAcTz_Fgwho?list=PLthKPdx9sS7g4pwnJt8cz7RvOSILF38v

<https://youtu.be/P7sZprfa4qE?list=PLthKPdx9sS7g4pwnJt8cz7RvOSILF38v>

<https://youtu.be/ByKY436jfyY?list=PLthKPdx9sS7g4pwnJt8cz7RvOSILF38v>

<https://youtu.be/FQ1fT2poROI?list=PLthKPdx9sS7g4pwnJt8cz7RvOSILF38v>

https://youtu.be/PHVvpSNd3_g?list=PLthKPdx9sS7g4pwnJt8cz7RvOSILF38v

<https://youtu.be/dFjniZN1S1O?list=PLthKPdx9sS7g4pwnJt8cz7RvOSILF38v>

<https://youtu.be/AFCI4qz6HZY?list=PLthKPdx9sS7g4pwnJt8cz7RvOSILF38v>

Ar kurčiamam vaikui galima skaityti pasakas? Kaip?

Kas yra gestų kalbos poezija?

„Gestų kalbos poezija – tai užkoduota paslaptis“

„Yra tūkstantis būdų tą pačią istoriją papasakoti poetiškai ir vis kitaip, pasitelkiant skirtingas stilistines priemones, pasirenkant vis kitą poezijos žanrą (jie taip pat egzistuoja gestų kalboje), įprastas gestų reikšmes išplečiant ar keičiant, galimai iki begalybės <...>“

http://www.lkd.lt/uploads/pdf/akiratis/Akiratis_2020_kovas.pdf

<https://youtu.be/tOHguVmlRyY>

Pagrindinės gestų kalbos poezijos taisyklės (pagal Debbie Z. Rennie (JAV)):

1. Leksika; 2. Vaizdavimas; 3. Rankos formos;
4. Perėjimas; 5. Greičio kontrolė;
6. Dydžio kontrolė; 7. Choreografija; 8. Paslėpta žinutė;
9. Gestų kalbos analizavimas.

Informacijos šaltinis: Panevėžio kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų pagrindinės mokyklos lietuvių gestų kalbos mokytojo V. Glušoko pateikta medžiaga

<http://www.lkja.lt/galerija/>

https://youtu.be/hmhuO-4X_-E

Galimų veiklų pavyzdžiai

Eksperimentuokite su plaštakos formomis ir pirmosiomis savo vardo raidėmis kurdami gestus. Pavyzdžiui, mano vardas Ona. Pirmoji vardo raidė – O. Su šia plaštakos forma rodomi gestai *KAROLIAI*, *NESVARBU*, *LAISVAS*, *APIE* ir kt. Taip pat galite pamėginti kurti poeziją gestų kalba. Pavyzdžiui, mano vardas Ona. Pirmoji raidė – O. Galima pavaizduoti taip: *SUNKVEŽIMIS RIEDA*. Antroji vardo raidė – N. Su šia plaštakos forma galime rodyti gestą *TRAUKINYS*. Su plaštakos forma A (paskutinė vardo raidė) – *SUSTOTI*. Visas sakiny: *SUNKVEŽIMIS RAMIAI RIEDĖJO IR STAIGA SUSTOJO, KAI PRALĖKĖ TRAUKINYS*.

https://gestukas.ugdome.lt/media/filer_public/01/82/0182c140-4b86-4eb4-bf84-725c049e68c1/1_tema_4_situacija_3_2.mp4

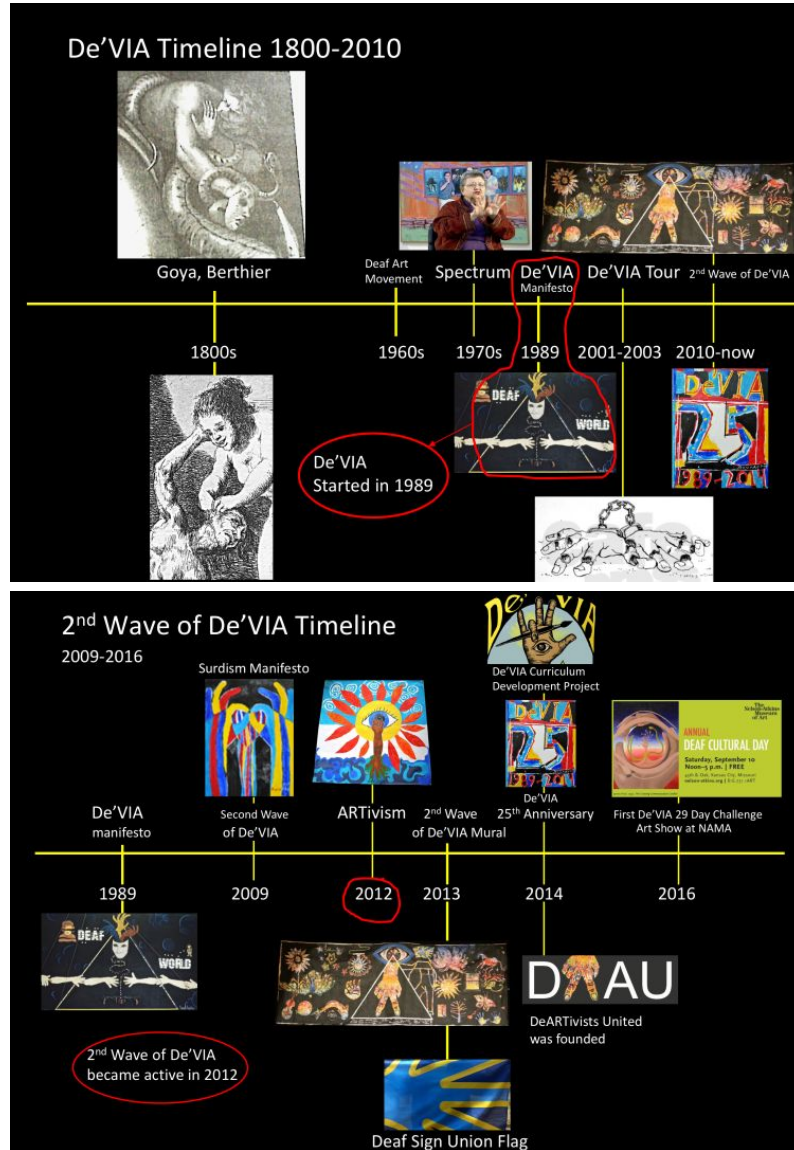
Iš pateiktų gestų ar jų junginių sugalvokite kalėdinę istoriją, pasaką ar gal net ir kalėdinę gestų kalbos poeziją: *KALĖDŲ-SENELIS*, *ELNIAI*, *ROGĖS*, *KAMINAS*, *ŽIDINYS*, *KALĖDŲ SENELIO PĖDOS SNIEGE*, *DOVANŲ MAIŠAS*, *TROBELĖ*, *KALĖDŲ EGLUTĖ*, *DOVANOS*.

https://gestukas.ugdome.lt/media/filer_public/2f/b5/2fb55bc4-ab51-4940-9034-118cde9249d6/2_tema_7_situacija_uzd_4.mp4

Improvizuok – tu esu gėlė, kuri pajunta pavasariškus pasikeitimus: šyla žemė, kalasi daigelis, kaip išdygsta daigas, stiebiasi aukštyn, leidžia lapus, kaip susiformuoja žiedas, kuris vėliau išsiskleidžia. Papasakok, kas vyksta su tavimi – gėlė, kaip tu keitiesi, kokia tavo nuotaika, kaip jautiesi, kai tave šildo saulė ar kedena vėjas. Improvizaciją kaip velykinį pasveikinimą galima pateikti ir gestų kalbos poezijos forma.

https://gestukas.ugdome.lt/media/filer_public/f1/37/f137057f-ee90-4308-a108-98c0b59b9296/4_tema_5_situacija_uzd_4.mp4

<https://deviacurr.wordpress.com/devia-curr/devia-history-2/devia-timeline/>

The 4 Elements of De'VIA

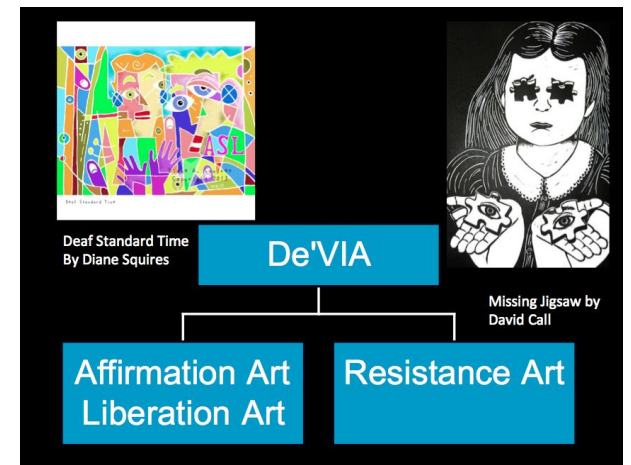
- De** = Deaf and Deaf-Blind people's expression of resistance, affirmation and liberation
- V** = View of how Deaf and Deaf-Blind people experience the world
- I** = Images/motifs/symbols of the Deaf/Deaf-Blind experience
- A** = Art, Artivism, Aesthetics and Authentic expressions of the Deaf/Deaf-Blind experience

<https://www.nancyourke.com/chuckbaird.htm>

<https://www.nancyourke.com/paintings/deaf/globaldeafcommunityMED.jpg>

<https://devartivistunited.files.wordpress.com/2015/06/affir-resist.png>

Nr. 1 072
2017 m. sausis

Kaina
1 Eur

Akiratis

LIETUVOS, UKRAINOS, RUSIJOS MENKAS

ERIKA JOČYTĖ
– žmogus,
kuriam
nėra
ribų

BMW klubo
kurtieji – skirtingi,
bet vieningi

**GERIAUSI 2016 M.
LIETUVOS KURČIŲ
SPORTININKAI**

**TARPTAUTINIO
ŠALIES MOKYTOJŲ – IR
LKNŪC SŪRDOPEDAGOGŲ**

GERBIAMI SKAITYTOJAI!
Užsiprenumeruokite „Akiratis“ 2017 metams!
Laikraščio „Akiratis“ prenumeratos
kaina 10 mėn. – 10 Eur, 6 mėn. – 6 Eur.
Užsiprenumeruoti laikraštį galite visuose
„Lietuvos pašto“ skyriuose ir internetinėje
svetainėje www.post.lt.
Laikraštį galite užsisakyti ir Kauno bei
Vilniaus kurčiųjų reabilitacijos centruose. Čia
metų „Akiračio“ prenumerata – 9 Eur.

Į aukščiausią Europos
Parlamento postą
kandidatuoja
kurčioji H. Stevens

„1989 m. grupė Amerikos kurčių dailininkų įkūrė judėjimą De’VIA, o tai reiškia *Menas kurčiųjų žvilgsniu*. Žymiausi šio judėjimo atstovai – tapytojai Betty G. Miller, Chuckas Bairdas, Nancy Rourke.“

PASAULIO KURTIEJI

Kurtieji pasaulio dailininkai

II dalis

Judėjimas De’VIA

1989 m. grupė Amerikos kurčių dailininkų įkūrė judėjimą De’VIA, o tai reiškia *Menas kurčiųjų žvilgsniu*. Žymiausi šio judėjimo atstovai – tapytojai Betty G. Miller, Chuckas Bairdas, Nancy Rourke.

Vasilijus Fomiukas gimė 1960 m. Mokroje kaime, Ukrainoje. Šiuolaikinis rusų dailininkas, Rusijos dailininkų sąjungos narys. Kurčias nuo gimimo jis piešti pradėjo anksti, bet mama nepatiko, kad sūnus „užsima niekais“. Mokėsi kurčiųjų internatinėje mokykloje, vėliau – Peterburgo specialioje meno mokykloje, ten įgijo apiformintojo specialybę ir pagalbą daug metų dirbo traktorių gamykloje, o visą laiką daug piešė: žmoną, dukrą, miškus ir laukus, geles ir gyvūnus. Pradžioje piešė pastelėmis, prislopintomis spalvomis, atrodo, kad bijojo garsiai pasakyti žodį. Vėliau dailininkas susidomėjo vadinamąja Vladimiro Peizažo mokykla, kuriai būdingas ryšys su rusų liaudies menu, ryškios spalvos ir daugiasluoksnė faktūra. Dailininko paveikslai iš pirmo žvilgsnio paprasti, bet jie turi psichologinę prasmę. Paveikslų temos – Rusijos kaimas, maži miesteliai, turgus, senos gatvės, lygūs laukai ir miškai – ramus provincijos gyvenimas, kuris išlaikė amžiną grožį. Dažnai paveiksluose vaizduojamas katinas. Ryškūs ir saulėti V. Fomiuko darbai išreiškia jo optimistinį žvilgsnį į pasaulį. Dailininko kūriniai eksponuojami Rusijoje ir tarptautinėse parodose, jo paveikslų yra įsigijusi Tretjakovo paveikslų galerija, juos perka privatus kolekcininkai Rusijoje ir užsienyje.

B. G. Miller (1934–2012). Gimė Čikagoje kurčiųjų šeimoje, buvo neįprigirdinti. Baigė universitetą pedagogikos daktaro laipsniu, taip pat buvo sertifikuota patarėja alkoholio ir narkotikų vartojimo klausimais, specializavosi dirbti su kurčiais pacientais.

1957 m. B. G. Miller tapo pirmąja kurčia moterimi, kuri baigė Gallaudento universitetą meno daktaro laipsniu. B. G. Miller kūryboje dažnai atsispindi kurčiųjų jausmai ir patirtis, kurią jie išgyvena, kai mokykloje yra mokomi kalbėti žodine kalba. B. G. Miller darbų stiliстика gana rami, spalvos neryškios, neintensyvios. Jos paveiksluose ant plaštakų – akys, kurčios parodo, kad ji mato ir girdi akimis. Garsiausiam B. G. Miller paveiksle „Uždraustoji ASL (amerikiečių gestų kalba)“ pavaizduotos

grandinimis surakintos rankos nudažytomis ir sulaužytomis pirštais. Paveiksle be pavadinimo matome žmogaus portretą, kurio pagrindinę dalį sudaro didžiulė ausis ir kažkoks aparatas. Paveikslas aiškiai rodo, koks būna jausmas, kai tavo vertina ne kaip asmenį, o tik kaip didelę ausį, kurią reikia pataisyti. Paveikslas „Medžiai“ išreiškia kurčiųjų bendruomenės stiprybę. Jame pavaizduoti kurtieji, kurių kiekvienas rodo gestą „medis“: kurtieji yra stiprūs kaip medžiai, miške kartu augantys.

Ch. Bairdas (1947–2012) buvo vienas judėjimo De’VIA pradininkų. Jis gimė kurčiųjų šeimoje ir buvo kurčias nuo gimimo. Mokėsi kurčiųjų mokykloje, studijavo Gallaudento universitete. Kūrė daugiau kaip 35 metus, buvo tapytojas, skulptorius, aktorius, istorijų pasakotojas, taip pat mokytojas. Dailininkas mirė nuo vėžio būdamas 65 metų. Jo paveikslai yra spalvingi, gyvybingi ir optimistiški, juose pavaizduotos lūpos, burna, rankos, ausys. Ypač mėgo piešti rankas, nes rankos kurtiesiems labai svarbios. Dažnai piešė savo paties rankas, „kalbančias“ gestų kalba. Daug jo piešinių skirta gestams. Gallaudento universitete Vašingtone ant sienos yra penki Ch. Bairdo nutapyti paveikslai. Viename paveiksle iš minios žmonių išsiskiria mažas vaikas, nutapytas oranžine spalva, ir suaugęs žmogus, nutapytas geltona spalva, ir suaugęs žmogus, nutapytas oranžine spalva. „Ar tu kurčias?“ – klausia vaikas gestais. – „Kurčias, taip pat, kaip ir tu“, – gestais atsako suaugęs. Ch. Bairdas aiškino: „Aš piešiu ne tai, ką žmonės nori matyti. Aš piešiu sau ir apie save – apie savo jausmus, kaip myliu gestų kalbą, kaip didžiuliuosi kurčiųjų istorija. O kartais piešiu tai, kas neturi nieko bendra su

Akiratis

2017 M. SAUSIS | 15

PASAULIO KURTIEJI

Taip ilgai laukiau, kol atejau į kurčiųjų meną. Vis atdėliočiau, nors taip troškau išpasakoti savo patirtį apie audimą, oralizmo priespaudą, diskriminaciją. Vis buvau nepasirengusi išlįsti iš savo kevalo, dvejotau ir nedrįsau pasirodyti pasaui. Gavusi „Puffin“ fondo stipendiją turėjau galimybę per tapybą studijuoti kurtystę, kurčiųjų istoriją ir kultūrą, audimą, kurčiųjų politiką, amerikiečių gestų kalbą ir biltingumą. Pagrindines mano darbų temas: pasipriešinimas, tapatybės įtvirtinimas ir išsivadavimas“, – pasakojo dailininkė. N. Rourke paveikslai – tai politiniai pareiškimai apie kurčiųjų patriamas kančias ir ilgametį nuolankumą. Savo darbuose dailininkė naudoja ryškias pirmines spalvas: raudoną, geltoną, mėlyną, baltą ir juodą, kurių nemašo. Potėpijai tvirti, paveiksluose dominuoja plaštakos, ausys, lūpos. N. Rourke paveikslai daro didelį įspūdį tiek kurtiesiems, tiek girdintiesiems. Žymiausi paveikslai: *Bendravimo laisvė*, *Pasaulinis kurčiųjų ryšys*, *Gestų kalbos vartotojas*. Tai portretas – tipiškas kurčiųjų meno paveikslas, kuriame pavaizduotos pirštų abėcėlės raidės: A ir S (skruostai), L – auskaras, pirštai – blakstienos ir plaukai. Paveiksle Sokratas ir Aristotelis pavaizduoti graikų filosofai Sokratas ir Aristotelis. Sokratas rodo gestą „taip“, o Aristotelis rodo gestą „ne“. Sokratas tikejo, kad kurtieji turi intelektą, o Aristotelis su tuo nesutiko, nes manė, jog negalintys kalbėti žmonės nesugeba ir mąstyti.

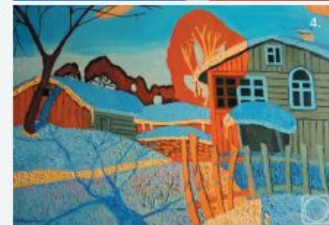
Aprašyti kurti dailininkai galėjo tiek daug pasiekti dėl savo talento, darbštumo, o dažnai ir mylinčios šeimos dėka. Jie tapo garsūs ne tik savo šalyje, bet ir visame pasaulyje, jų paveikslai eksponuojami žymiuose muziejuose ir galerijose.

Lietuvos kurtieji dailininkai

Atkūrus Nepriklausomybę kurtieji Lietuvoje įgijo didesnes galimybes siekti aukštojo mokslo. Šiandien jie studijuoja kolegijose, Vilniaus universitete, Lietuvos edukologijos universitete, Vytauto Didžiojo universitete, Vilniaus dailės akademijoje, kitose aukštosiose mokyklose, baigia socialinius, pedagogikos ir kitus mokslus.

Kurtieji renkasi tapybos, grafikos, tekstilės, keramikos, skulptūros, rūbų dizaino, restauravimo sritis. Vienas pirmųjų dailės studijas baigusiu kurčiųjų buvo Česlovas Ilgis, jo darbai puošia Vilniaus kurčiųjų reabilitacijos centro patalpas ir salę. Pastaraisiais metais meno studijas baigė Silvana Graviškytė- Hacking (pirmoji kurčia Lietuvos dailininkų sąjungos narė), Birutė Urbelytė, Jovita Gronskytė, Gabrielė Valaitytė, Karolis Simaitis, Agnė Andriulytė, Linas Podiriaka, Indrė Šimulynaitė, Šarūnas Juodvalkis, Ieva Augaitytė, Vytautas Vanagas. Laikas parodys, kaip jiems viskas klostysis meno pasaulyje.

Joana VANAGIENĖ

1. Čakas Berdas. Gestas "Katinas";
2. Čakas Berdas. "Kryžius";
3. Nensė Rurk. „Bendravimo laisvė“;
4. Vasilijus Fomiukas. „Žiemos vakaras“;
5. Vasilijus Fomiukas. „Žiemos vakaras“ (2);
6. Betty G. Miller. „Uždraustoji ASL (amerikiečių gestų kalba)“

Akiratis

Indeksas 0002
U ŽEIKITE, SKAMBINKITE, RAŠYKITE
Šv. Kazimiero g. 3, Vilnius LT-01303
Redakcijos telefonas 261 53 64
El. p.: redakcija@lkd.lt

Redaktore Genė KARKLIENĖ
ISSN 1648-5882
Maketavo: Rasa Buikauskaitė

Ofsetinė spauda 2 sp. l.
Tiržas 600 egz.
Spausdino AB „Spauda“,
Laisves pr. 60, Vilnius.
Užsakymas PRO021717

Projektą „Kurčiųjų kultūrinis tapatumas: asmenybė ir bendruomenė“ dailinis remia Spaudos, radijo ir televizijos remimo fondas.

Rasiniai trumpiniai redakcijos naudoti. Rankraščių negrąžinami, nesugojami.
Laikraštį spausdinamą straipsniai bei laiški autoriai išsako savo, o ne redakcijos nuomone.

Kalbos pažinimas

Įtraukiamas aktualus turinys (9–10 klasės)

Jungtinių Tautų Neįgaliųjų teisių konvencija

Jungtinių Tautų Neįgaliųjų teisių konvencija ir gestų kalba

- 2 straipsnis. Apibrėžtys
- 9 straipsnis. Prieinamumas
- 21 straipsnis. Saviraiškos laisvė ir laisvė reikšti nuomonę, galimybė gauti informaciją
- 24 straipsnis. Švietimas
- 30 straipsnis. Dalyvavimas kultūriniame gyvenime, aktyvus poilsis, laisvalaikis ir sportas

Į LGK BP turinį įtraukiamos tarpdalykinės temos, atitinkančios dalyko uždavinius ir specifiką.

„Kultūra yra tvarumo pamatas, kai atsižvelgiama į vietos sąlygas ir kultūros raiškos bei paveldo pažinimą, jų įvairovę ir pagarbą žmogaus teisėms.“ (BP atnaujinimo gairės)

Kaip ugdyti aukštesnius pasiekimus?

„Juodai baltais langeliais – į geresnius mokinių pasiekimus“

<https://www.svietimonaujienos.lt/juodai-baltais-langeliais-geresnius-mokiniu-pasiekimus/>

<https://www.facebook.com/photo/?fbid=1029899380702240&set=a.1029898980702280>

Galimų veiklų pavyzdžiai

7–8 klasės

Pamokos tema: ABC istorija

Tikslas – sukurti ABC pasakojimą (istoriją) LGK.

Mokiniai susėdę ratu eksperimentuoja su plaštakos formomis ir pagal lietuvišką abėcėlę eilės tvarka nuo A iki Ž sukuria gestus istorijai apie šachmatus. Turi būti veiksmo seka. Pirmoji raidė – A. Su šia plaštakos forma rodomi gestai PADĖTI-krepšį, ATIDARYTI-krepšį (x2) ir kt. Antroji raidė – B. Su šia plaštakos forma rodomi gestai ĮKIŠTI-RANKĄ (x2) į krepšį, PAIMTI-šachmatų lentą (x2) ir t.t. Trečioji raidė - C. Su šia plaštakos forma rodomi gestai UŽSIDĖTI-AKINIUS (x2) ir kt. Taip kiekvienas mokinys paeiliui sukuria po vieną gestą visą pasakojimą.

<https://paneveziokrastas.pavb.lt/skulptura/sachmatininkas/>

<https://www.facebook.com/photo/?fbid=3695738673983896&set=pcb.3695739487317148>

<https://www.lmnc.lt/naujiena/konferencijoje-mokyklų-educacines-erdves-ir-ugdymo-procesas---educaciniu-erdviu-kurimo-aktualijos-ir-geroji-mokyklų-patirtis/>

Tarpdalykinės temos:

asmens galios (idėjos, asmenybės); kultūrinis identitetas ir bendruomeniškumas (gimtoji kalba; etninė kultūra (tradicijos ir papročiai, etnografiniai regionai); kultūros paveldas; kultūrų įvairovė, daugiakalbystė; kultūros raida; istorinė savimonė (šalies nacionalinis saugumas, pasipriešinimo istorija); pilietinės visuomenės savikūra (ekstremalios situacijos, antikorupcija, intelektinė nuosavybė); darnus vystymasis (socialinė ir ekonominė plėtra (pasaulis be skurdo ir bado, žiedinė ekonomika, pažangios technologijos ir inovacijos); migracija, geopolitiniai konfliktų sprendimai; žmogaus teisės, lygios galimybės; sveikata, sveika gyvensena (asmens savybių ugdymas, streso įveika, rūpinimasis savo ir kitų sveikata, saugus elgesys, žalingų įpročių prevencija); mokymasis visą gyvenimą; aplinkos tvarumas (aplinkos apsauga, ekosistemų, biologinės įvairovės apsauga, klimato kaitos prevencija, tvarūs miestai ir gyvenvietės, tausojantis žemės ūkis, atsakingas vartojimas); finansinis raštingumas (žinios apie finansus, finansų planavimas ir valdymas, rizika ir grąža); ugdymas karjerai).

ĮSAKYMAS DĖL ŠVIETIMO, MOKSLO IR SPORTO MINISTRO 2019 M. LAPKRIČIO 18 D. ĮSAKYMO NR. V-1317 „DĖL BENDRŲJŲ PROGRAMŲ ATNAUJINIMO GAIRIŲ PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO 2021 m. rugpjūčio 6 d. Nr. V-1468 Vilnius

Dermė – Integralumas – Kontekstualumas

„Tarpdalykinė integracija padeda mokiniui susiformuoti visapusišką nagrinėjamų reiškinių vaizdą.“
(BP atnaujinimo gairės)

CRPD AND SIGN LANGUAGE

Five out of fifty articles of the CRPD relate directly to deaf persons. Knowing them helps you to understand how inclusion can be achieved with sign language.

WITH SIGN LANGUAGE, I AM EQUAL

ARTICLE 2: DEFINITION
"Language" includes spoken and signed languages and other forms of non-spoken languages;

ARTICLE 8: ACCESSIBILITY
Governments shall also take appropriate measures to:
(e) Provide forms of live assistance and intermediaries, including guides, readers and professional sign language interpreters, to facilitate accessibility to buildings and other facilities open to the public;

ALL OTHER ARTICLES OF THE CRPD ALSO APPLY TO AND PROTECT THE RIGHTS OF DEAF PEOPLE.

ARTICLE 21: FREEDOM OF EXPRESSION AND OPINION, AND ACCESS TO INFORMATION
Governments shall take all appropriate measures to ensure that persons with disabilities can exercise the right to freedom of expression and opinion, including the freedom to seek, receive and impart information and ideas on an equal basis with others and through all forms of communication of their choice, as defined in article 2 of the present Convention, including by:
(b) Accepting and facilitating the use of sign languages, Braille, augmentative and alternative communication, and all other accessible means, modes and formats of communication of their choice by persons with disabilities in official interactions;

ARTICLE 24: EDUCATION
3. Governments shall enable persons with disabilities to learn life and social development skills to facilitate their full and equal participation in education and as members of the community to this end. Governments shall take appropriate measures, including:
(b) Facilitating the learning of sign language and the promotion of the linguistic identity of the deaf community;

4. In order to help ensure the realization of this right, Governments shall take appropriate measures to employ teachers, including teachers with disabilities, who are qualified in sign language and/or Braille, and to train professionals and staff who work at all levels of education. Such training shall incorporate disability awareness and the use of appropriate augmentative and alternative modes, means and formats of communication, educational techniques and materials to support persons with disabilities.

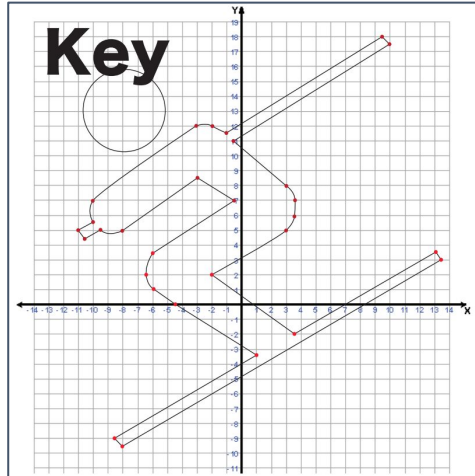
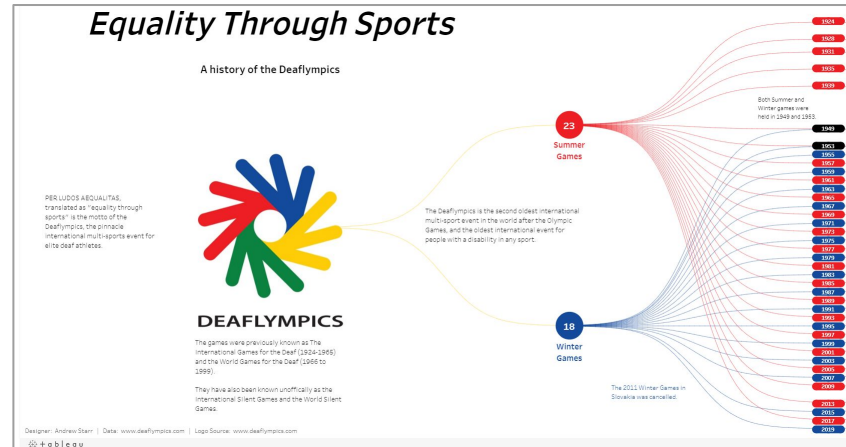
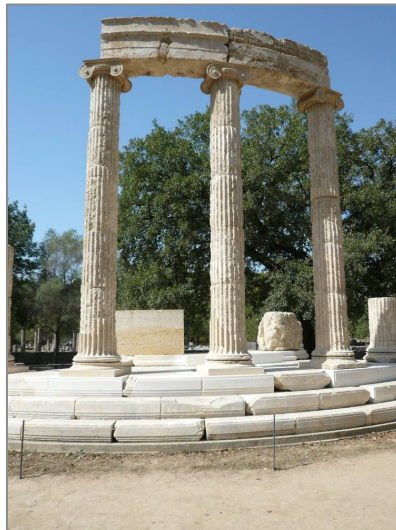
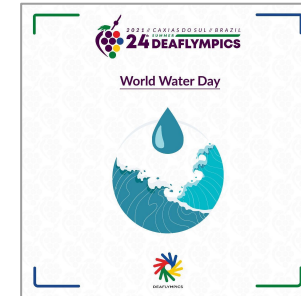
ARTICLE 30: PARTICIPATION IN CULTURAL LIFE, RECREATION, LEISURE AND SPORTS
3. Governments shall take all appropriate steps, in accordance with international law, to ensure that laws protecting intellectual property rights do not constitute an unreasonable or discriminatory barrier to access by persons with disabilities to cultural materials.
Persons with disabilities shall be entitled, on an equal basis with others, to recognition and support of their specific cultural and linguistic identity, including sign languages and deaf culture.

Pilietiškumo pagrindų BP projektas, 9 klasė
1. SAVĖS IR VISUOMENĖS PAŽINIMAS IR TYRINĖJIMAS

- 2. Žmogaus teisių sampratos raida, piliečio pareigų ir teisių santykis.

- 3) Žmogaus teisių raida pasaulyje ir Lietuvoje.
  - Žmonių santykius reguliuojančių taisyklių, žmogaus teisių istorinė raida ir etapai.
  - Žmogaus teises reglamentuojančių dokumentų principai ir jų analogai Lietuvoje.

Darnus vystymasis (pažangios technologijos ir inovacijos)

<https://www.facebook.com/videoLinas/videos/1394729964216847>

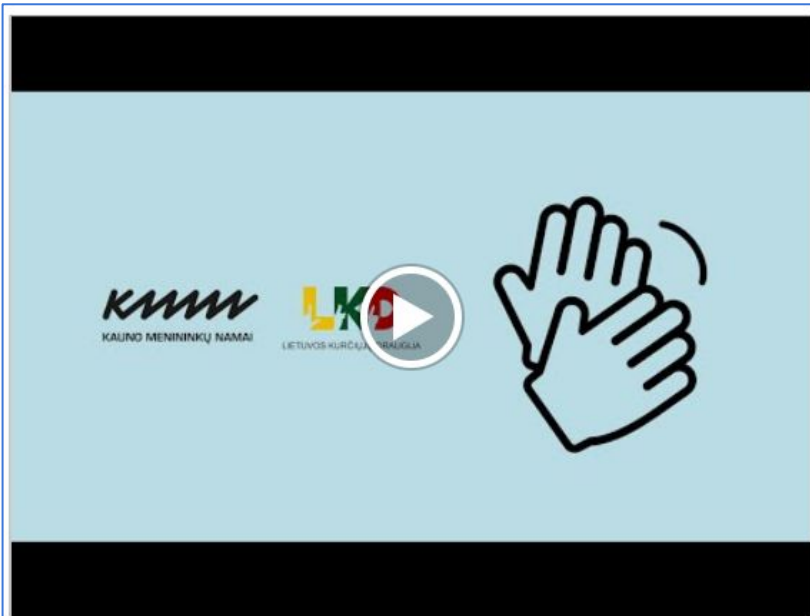
<https://i.pinimg.com/564x/03/bf/5b/03bf5b0c175c76f3336e0be68cc2ab3ad.jpg>

<http://www.yrasalis.lt/desimt/menininkai/giedrius-sarkauskas/>

<https://www.inovacijos.lt/lt/naujiena/lietuvis-imone-kuria-gestu-kalbos-atpazinimo-programele>

Pilietinės visuomenės savikūra (intelektinė nuosavybė)

Atsisiųsti grafinį ženklą galima čia:
<http://lkd.lt/gestu-zenklas>

Daugiau informacijos čia: <https://bit.ly/3ujt7Bd>

Informacinis logotipas, kai renginys, paroda ar kita informacija yra pritaikyta kurtiesiems

Patvirtintas

2021 m. balandžio 21 d. Lietuvos kurčiųjų draugija (LKD) priėmė nutarimą, kad ženklą, vaizduojantį judančius delnus, visuomenė gali neatlygintinai naudoti žymint turinio prieinamumą lietuvių gestų kalba.

<http://www.lkd.lt>

LOGOTIPAS

Plaštakos forma: **5+ / Bn**

Lūpų judesys: logo

Reikšmė 1: logotipas (grafinis prekės ženklo elementas)

Žodis: logotipas

Sakinys: Logotipų būna įvairių. Jie yra spausdinami įmonių – kiekviena iš jų privalo turėti logotipą. [video](#)

Sakinys: „Apple“ logotipas atrodo kaip perkąstas obuolys. [video](#)

Sakinys: „Facebook“ logotipas – tai balta „f“ raidė mėlyname fone. [video](#)

<http://gestai.ndt.lt/>

KURČIŲŲ REABILITACIJOS CENTRŲ LOGOTIPAI. Didžiųjų Lietuvos miestų kurčiųjų rehabilitacijos centrai atnaujino logotipus. Jų autorius – kurčiasis grafikas K. Simaitis.

Vilniaus KRC pirmasis atnaujino savo logotipą. Tai buvo K. Simaičio dovana. Dizaineris tuo metu studijavo Vilniaus dailės akademijoje, o sukurti logotipą buvo jo studijų užduotis. Vėliau Kauno kurčiųjų rehabilitacijos centro vadovė J. Pugačiauskienė pasiūlė visiems didžiųjų Lietuvos miestų rehabilitacijos centrams atnaujinti savo logotipus pagal Vilniaus šabloną. Jame miesto logotipą įrėmina pirštai, rodantys gestą „klubas“.

http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/Akiratis_Nr_375_V4_S_P-1.pdf

Panevėžio kurčiųjų
ir neprigirdinčiųjų
pagrindinė mokykla

<https://www.kurciuujumokykla.lt/>

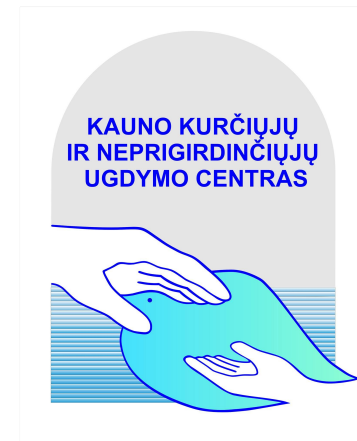
<http://www.deafcenter.lt/>

Klaipėdos Litorinos
mokykla

<https://www.litorinosmokykla.lt/>

<https://kknuc.lt/>

Kalbinių gebėjimų ugdymas per dalyko pamokas

„Jei gimtoji kalba yra vertinama, lavinama, nuolat vartojama ir vystoma lygiagrečiai su efektyviu antrosios kalbos mokymu ir mokymusi, norimas efektas bus pasiektas.“ (W. Lambertas)

„Žinoma, laimingiausi tie, kurie tiek gimtąją, tiek svetimą kalbą sutaiko su savo asmeniu ir stiliumi. Juk kalba yra savęs išskleidimo ir savirealizacijos instrumentas, o ne burtų lazdelė, kuriai palytėjus virsti kažkuo kitu. Jei vis dėlto perėjęs į kitą kalbą virsti kažkuo kitu, vadinasi, iš tikrųjų gerai nesijauti arba savo, arba kitoje kalboje bei šalyje.“ (L. Donskis)

Gimtosios kalbos mokėjimu ir pažinimu remiamasi mokantis lietuvių ir užsienio kalbų. Lietuvių gestų kalbos ir lietuvių kalbos mokymas turi sudaryti pagrindą mokinių funkciniai dvikalbystei.

<https://i.pinimg.com/originals/93/a8/bc/93a8bcdd4241ffd00cba21b7b29c5bac.jpg>

Tarpdalykinės temos: kultūrinis identitetas ir bendruomeniškumas (gimtoji kalba, kultūros paveldas, kultūrų įvairovė, daugiakalbystė, kultūros raida).

Galimų veiklų pavyzdžiai

Pasirinkite sudėtingesnius vyriškus ir moteriškus vardus ir mokykitės juos tiksliai pasakyti pirštų abėcėle (PA). Parodykite pirštų abėcėle (PA) šiuos vardus vienas kitam. Vienas iš jūsų daktiliuoja, o kitas užrašo lentoje.

https://gestukas.ugdome.lt/media/filer_public/3b40/3b40ed4a-3165-476b-b198-65bdfad40ce3/1_tema_4_situacija_2.mp4

<https://rubinaitis.lnb.lt/index.php?3502537635>

<https://www.youtube.com/watch?v=6aH50QP5sXU>

Mokytoja atsineša Kęstučio Kasparavičiaus knygą „Braškių diena“. Pavartykite knygelę, aptarkite, ką matote iliustracijose. Šioje knygoje pasakojama, kad krokodiliuko svajonė išsipildė ir viskas jo aplinkoje buvo iš braškių: braškiniai ledai, sienos su braškių tapetais ir t.t. Improvizuokite.

- Įsivaizduokite, kad jūs esate šis krokodiliukas ir pabudę matote, kad viskas iš braškių – atpasakokite savo įspūdžius.
- Koks skanėstas yra jums pats skaniausias? Įsivaizduokite, kad pabudę matote, jog viskas aplinkui – iš jūsų mėgstamo skanėsto, taigi atpasakokite savo įspūdžius.

https://gestukas.ugdome.lt/media/filer_public/7f/60/7f600b94-ce34-4c35-bc58-b6f33cf5c783/3_tema_4_situacija_uzd_2.mp4

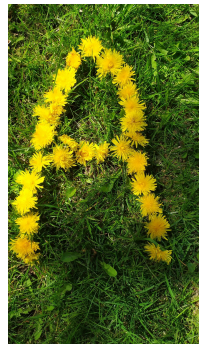

<https://www.youtube.com/watch?v=0VhQQ4oJ714>

<https://youtu.be/Amx0Np7Ujl0>

„Vieningos „Tautiškos giesmės“ tradicija ir apskritai himno giedojimas yra pilietinis veiksmas, ne muzikinis. Būna, žmonės nedrįsta giedoti garsiai, nes mano, kad neturi gražaus balso, arba bijo nepataikyti į toną. Tačiau mes manome, kad čia svarbus ne balsas, ne muzika, ne klausas. Svarbu meilė Tėvynei, kurią visi jaučiame širdimi ir galime išreikšti vieningu veiksmu“. (V. Pivoras)

Gamtos raidės

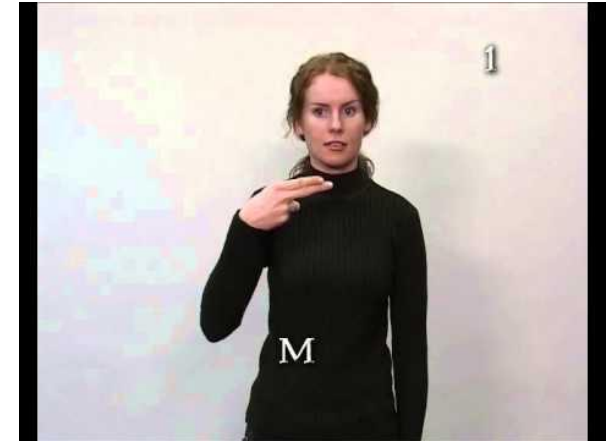
Klaipėdos Litorinos
mokykla

„Atėjus tikram pavasariui, 3B klasės mokiniai vis daugiau įvairių veiklų atlieka lauke. Šį kartą vaikai, panaudodami gamtines medžiagas, sukūrė pasirinktą didžiąją spausdintinę raidę. Raidžių kūryba mokiniams suteikė daug malonių akimirku.“

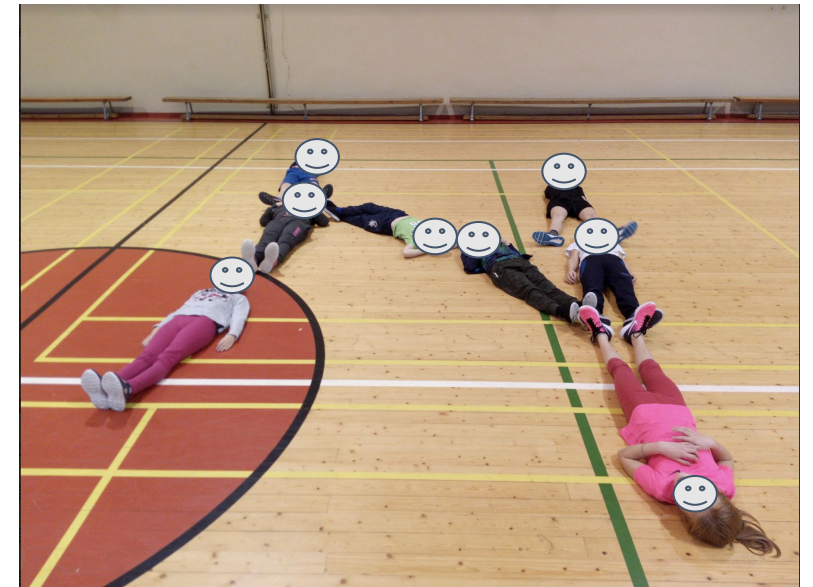
<https://www.facebook.com/Klaip%C4%97dos-Litorinos-mokykla-391815176857>

<http://gestai.ndt.lt/>

https://www.youtube.com/watch?v=KF9BMZ_1tuU

Nuotrauka iš asmeninio V. Ivanauskienės archyvo

5–6 klasės

6.3.2. Kalbos pažinimo mokymo(si) turinys

- Motyvacija gestų kalboje ir lietuvių kalboje, gesto ir gestikuliacijos, gramatinių ir ekspresyviųjų nerankinių elementų skirtumai.
- Daugiareikšmiai gestai, jų santykis su lietuvių kalbos žodžiais. Homonimai, sinonimai, antonimai.
- Gesto ir žodžio morfologinės sandaros lyginimas.
- Gimtosios ir valstybinės kalbos samprata.

Galimų veiklų pavyzdžiai

- Mokomasi nuolat lyginant lietuvių ir gestų kalbų panašumus ir skirtumus, naudojamosi vienos ar kitos kalbos patirtimi.
- Kalbos pažinimo medžiaga nuolat siejama su lietuvių kalbos žiniomis, mokomasi lyginant gestų ir lietuvių kalbų kalbos dalis, žodį ir gestą, sakinių lietuvių ir gestų kalbose. Žaidžiant kalbinius žaidimus suvokiamas lietuvių gestų kalbos savitumas.
- Lyginant lietuviškus ir gestų kalbos tekstus mokomasi rasti abiejų kalbų leksinės ir gramatinės raiškos atitikmenis. Šių atitikmenų vartojimą stengiamasi automatizuoti atliekant įvairius pratimus. Taip pat mokomasi susikurti reikiamus gestus arba naudoti kitokias išraiškos priemones, kai nėra tiesioginio atitikmens ar jis nežinomas.
- Kalbama apie darybinę ir tiesioginę gestų kalbos ir lietuvių kalbos motyvaciją. Aptariama klasės draugų ir jų šeimos narių vardų gestų kalba motyvacija, miestų, mikrorajonų pavadinimų motyvacija ir kt.
- Kalbant apie ribų žymėjimą gestų kalboje mokomasi suprasti lietuvių kalbos skyrybos ženklų paskirtį.

<https://www.nancyrourke.com/paintings/deaf/globaldeafconnectMED.jpg>

5–6 klasės

6.3.3. Kurčiųjų kultūros ir literatūros pažinimo mokymo(si) turinys

- Grožinės literatūros tekstų perteikimas gestų kalba, perkeltinės reikšmės raiškos galimybės.
- Literatūriniai žaidimai: tekstų inscenizavimas, improvizavimas, kūrimas (pagal galimybes įrašant).

Galimų veiklų pavyzdžiai

- Mokomasi įvairius grožinius kūrinius perpasakoti, perkurti gestų kalba.

Mokinių darbų pavyzdžiai

[Sveikinimas Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo proga](#)

(Klaipėdos Litorinos mokyklos mokiniai sveikina Lietuvą ir visus jos gyventojus Maironio eilėmis)

<https://www.youtube.com/watch?v=pGzqfnzoDck>

UGDYMAS

Kurčiųjų ugdymas be gestų kalbos neįmanomas

Proginio „Akiračio“ numerio pašnekovė – Kauno kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų ugdymo centro direktorė, sурdopedagogė metodininkė Laimutė GERVINŠKIENĖ.

Nijolė KRASNAUSKIENĖ

Per 25 metus ne kartą ėmėtės lyderio vaidmens sudarant sąlygas gestų kalba mokytis kurčiųjų mokyklose. Kaip apibūdintumėte jos svarbą atskirai ir jos santykį su lietuvių kalba?

Gestų kalba yra kurčiųjų gimtoji kalba. Tuo pasakyta, kad ji svarbi ir kurčiųjų ugdymui, ir jų gyvenimui. Žinoma, jos įtaka kurčia vaiko gyvenimui labai priklauso nuo to, kokioje šeimoje jis gimsta. Jei kurčiųjų šeimoje, tai viskas yra natūralu ir suprantama. O jei girdinčiųjų šeimoje, tada bent jau pradiniam vaiko gyvenimo etape, yra problema. Visą lemia tai, kaip tėvai tą svarbą supranta, kaip sudaro sąlygas vaikui pažinti pasaulį, bendrauti gestų kalba, taip pat ar patys mokosi gestų kalbos.

Kurčių vaiku ugdymas be gestų kalbos neįmanomas. Diskusijų ir ginčų objektas dažniausiai būna tai, kaip suderinti gestų kalbą ir lietuvių kalbą, kuri iš jų svarbesnė. Svarbios abi, dėl to nereikėtų ginčytis. Ugdant sutrikusios klausos vaikus labai svarbu, kad pedagogai mokytų gestų kalbą. Deja, realybė kitokia, ir mes iki šiol Lietuvoje nenusprendė, kaip pasiekti, kad mokytojai, dirbantys kurčiųjų mokyklose, mokytų gestų kalbą. Tai neįteisinta ir jokiuose dokumentuose. Suprantama ir kita, kad vaikai turi mokytis lietuvių kalbos, kaip ir kiek kas geba: vieni tai rašytinė, kiti ir rašytinė, ir sąskaitinė, jei klausos sutrikimas ir vaiko gebėjimai tai leidžia. Gebėjimai – viena, o pastangos ir supratimas, kad tai svarbu, yra kita. Dažnai to dabartiniai mokiniai pristinga. O padūki dejuojama, koks prastas kurčiųjų raštingumas.

Pradžioje 13 metų po Dvikalbio kurčiųjų ugdymo sampratos parengimo, bet joje suprojektuota vizija taip ir neįgyvendinta. Kodėl ir ar šiandien dar ši Samprata aktuali? O gal, kaip jos rengimo darbe grupės pirmininkė, jūs šiandien rašytumėte visai kitaip?

Pradžioje nuo Sampratos aktualumo. Mano nuomone, ji aktuali ir šiandien. Net da-

bar ją skaitydama vis įsitikinu, kad pagrindinių teiginių nekeičiau. Su malonumu prisimenu Sampratos kūrimo procesą ir komandą. Ypačingus nuopelnus skirčiau Mantrimui Danieliui už aktyvų dalyvavimą ne tik kuriant Sampratą, bet ir nuveikiant visus kitus darbus, susijusius su gestų kalbos tyrinėjimu ir populiarinimu. Kodėl nerealizuota Samprata? Ji mažai kam rūpi. Ji buvo parengta tik mūsų, entuziastų, dėka, bet daugumai net pačiose ugdymo įstaigose netalbi rūpijo. Bendradarbiavimo tarp institucijų taip pat stigo. Be to, jai įgyvendinti nebuvo numatytos lėšos, nebuvo institucijos, koordinuojančios įgyvendinimą. Galima sąlyti, pritaro lyderystės. Neįgyvendintos liko visos baigiamosios Sampratos nuostatos surašytos jos įgyvendinimo prielaidos, galbūt išskyrus vieną – specialiąją priemonių rengimą, kuris, kad ir su pertraukomis bei trukdžiais, per tą laikotarpį vyko.

Grįžkime į dabartį: gestų kalba kurčiųjų mokyklose šiandien – per pamokas, po pamokų – ir girdinčiųjų pedagogų galimybes ją išmokyti ir vartoti ugdymo procese.

Be abejoj, gestų kalba kurčiųjų mokyklose šiandien ir prieš 13 metų – tai du nepalyginami dalykai. Šiuo metu yra kur kas geriau. Pedagogai, dirbantys mokyklose keletą ir daugiau metų, nebologai moka gestų kalbą, bendrauja gestų kalba su mokiniais. Mokykloje dirba daug kurčiųjų: 9 pedagogai tai sudaro apie 20 proc. visų pedagoginių darbuotojų, 4 mokytojų padėjėjos. Džiugu, kad dalis jų, net 8, yra buvę mūsų mokiniai. Mes labai džiaugiamės jais, jų motyvacija dirbti, jų sėkmėmis.

Didžioji problema yra nauji pedagogai, nes visi jie pradeda darbą nemokėdami gestų kalbos. Tada mokyklos suka galvą, kaip organizuoti jų gestų kalbos mokymą. Pasieka ne visada, kartais labai greitai galime pasuldyti lietuvių pedagogams, kartais praeina nemažai laiko. Neįvenčiamas ir pedagogų motyvacija mokytis, kartais nevienodi ir gebėjimai. Daly-

vavimų kursuose reikia derinti su darbu, kartais ir ne vienu, dažnai mokytojams tai būna antras ar trečias darbas. Tikėtis gero rezultato sunku... Dėkoju visiems pedagogams, kurie stengiasi, moko kursuose, savarankiškai, iš kolegu ir mokių. Dėkoju LKD, jos prezidentui už bendradarbiavimą, taip pat ir LGK.

Nepaisant visų problemų, nesėkmių, manau, kad per laikotarpį, kai gestų kalba buvo pripažinta kurčiųjų gimtąja kalba, mes pasistojome labai toli ir galime tuo džiaugtis.

Kokias perspektyvas prognozuotumėte kurčiųjų mokykloms, atsižvelgdamas į Neįgalųjų teisių konvenciją, užsienio tendencijas ir Lietuvos realijas?

Šiuo metu Lietuvos švietimo politikai kalba apie specialiąją ugdymosi poreikį vaikų įtraukimą ugdymą, skelbdami naują lozungą „Mokykla kiekvienam“. Galia, bet vien lozungai neduoda rezultato, prieš tai buvo lozungas „Mokykla visiems“...

AS suprantu politikų ir kai kurių neįgalųjų neįvyriausybinių organizacijų norą traukti visus mokinius į bendrojo ugdymo mokyklas, atsižvelgti specialiąją mokyklų. Bet ar tai įmanoma? Ar visi be šilumos vaikai gali būti „įtraukti“ ir į joms bus nuo to geriau? Manau, visomet pirmiausia turėtų būti paisoma vaiko ir tėvų interesų, jei dabar integruojami, klausnėlių turintys vaikai ir dabar integruojami, kurie nori, gali, geba. Kurtiesiems tai būtų labai sudėtinga, tą rodo ir pasaulio praktika.

Taigi, manau, kad kurčiųjų mokyklos Lietuvos turi perspektyvą likti, gal ne visos. Būkime optimistai, dirbkime, kad mūsų vaikams patiktų mokytis, kad jie norėtų mokytis, kad jie turėtų vilios mokytis ir stengtųsi. Nuo visų – mokytojų, mokių, jo tėvų – priklausomokio mokinio pasiekimai, jo raštingumas, pasirengimas gyvenimui.

Jauniausioji pašnekovė Justina Čiplies. Otilija Kolodenskytė-Di Fazio ir Marijona Kolodenskiene. Sandra Pisarenko.

Gimtoji kalba – dovana ir galimybė

Laima LAPĖNIENĖ

Kalba – tapatybės ir kultūros dalis, kurią kaip dovana gauname ateidami į šį pasaulį. Panevėžio kurčiųjų bendruomenės atstovėms Marijonai KOLODENSKIENEI, Sandrai PISARENKO („Rimi“) rinkodaros asistentė, Lijanai ČIPLIENEI (PKNPM LGK mokytoja) ir Justinai ČIPLYTEI (PKNPM 7 klasės mokinė) nieko nėra svarbiau už lietuvių gestų kalbą. Joms gimtoji kalba – tai galimybė bendrauti, išreikšti save, gauti informaciją.

Visos pašnekovės nuolat žiūri informacines laidas su vertimu lietuvių gestų kalba. S. Pisarenko sakė ypač atidžiai sekusi žinias apie koronavirusą, medikų, valdžios atstovų rekomendacijas. Jauniausia pašnekovė Justina su mama nepraleidžia istorinių laidų, kurios yra titruojamos ir verčiamos į gestų kalbą. „Kasdien lankomės Lietuvos kurčiųjų draugijos (LKD) svetainėje, ten yra daug naudingos informacijos“, – teigė O. Kolodenskytė-Di Fazio. L. Čipliesnė su dukra Justina – dažnos viešnios Lietuvos kurčiųjų jaunimo asociacijos (LKJA) svetainėje, kurioje, be aktualios informacijos, gausu kvietimų dalyvauti renginiuose, stovyklose, žaidimuose. Daug įdomios ir vertingos informacijos vartotojos randa šių organizacijų feisbuko paskyrose.

LGK mokytoja pabrėžė, kad gestų kalba atveria vis daugiau galimybių: ji turėja, papildio naujų gestų. Per 25 metus išaugo jos reikšmė, ji įgijo reikiamą svorį – tampa ne tik kurčiųjų bendravimo, bet ir kultūros bei literatūros kūrimo priemonė. Tai, mano L. Čipliesnė, parodė 2019 m. vykęs kurčiųjų poezijos festivalis. Svarbi esą ir tarptautinė gestų kalba: ji leidžia pažinti kitų šalių kultūras ir susikabinti visose pasaulio kurtiesiems. Jauniausia pašnekovė Justina prastarė pagelbėjusi savo girdinčią močiutę, kuri stengėsi išmokyti italų kalbą. Ji išmokė senele, kaip reikiamus žodžius parodyti lietuviškais gestais, pasitelkiant mimiką bei kūno kalbą.

„Noriu padėkoti vertėjoms – tai mūsų tiltas į informaciją“, – visų

Lijana Čipliesė.

kabėjusiųjų vardu įvertino L. Čipliesnė. Tačiau atkreipė dėmesį, kad vertėjų paklausa didžiulė ir jie ne visada iš karto gali atsukbėti į pagalbą. „Mano nuomone, geriau kiekvienoje medicinos, teisėsaugos įstaigoje bent vienas darbuotojas mokėtų gestų kalbą, kad galėtų bendrauti su kurčia klientu“, – sakė M. Kolodenskiene. O. Kolodenskytė-Di Fazio atkreipė dėmesį, kad jau ne kartą surengti kursai greitosios pagalbos medikams, policininkams, visiems, kurie norėjo išmokyti gestų kalbą, tik nežinia, ar jie ją vartoja, ar prisimena. Jos nuomone, reikėtų kuo daugiau tokių kursų įstaigose, aukštosios mokyklose. L. Čipliesnė pasigenda grožinių kūrinių vertimų į gestų kalbą. Ji siūlytų, kad gestų kalba būtų mokomasis dalykas bendrojo lavinimo mokyklose. Tai esą leistų girdintiesiems pažinti kurčiųjų kultūrą, suartinti vienus ir kitus, ypač jaunimą.

Šia visai kurčiųjų bendruomenei ypatinga proga pašnekovės linkėjo toliau puoselėti, turtinti ir gerbti gimtąją kalbą.

Lietuvių gestų kalbos laiko juosta

Sovietmečiu gestų kalba visaverte nelaikyta ir kurčiųjų bei neprigirdinčiųjų mokyklose nevertota (išskyrus tarp mokių per pertraukas), kai kada net drausta.

1990 m.
Klaipėdos mokykloje su integruotomis kurčiųjų klasmėmis įdarbinama pirma sutrikusios klausos auklėtoja, 1994 m. Kauno KKNUC – pirmas mokytojas. 1993 m. kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų mokyklose pradėdama mokytis LGK dalyko.

1993–1994 m.
LKD imasi iniciatyvos stiprinti ir įteisinti lietuvių gestų kalbą.

1995 m.
LR Vyriausybės nutarimu lietuvių gestų kalba pripažįstama kurčiųjų gimtąja kalba.

1996 m.
Neįgalųjų socialinės integracijos įstatymas papildomas nuostata, kad gestų kalba yra gimtoji kurčiųjų kalba.

Surdologijos centru (2020 m. tapo Lietuvių gestų kalbos institutu) LKD paveda tirti ir norminti lietuvių gestų kalbą, rengti žodyną.
Lietuvių-gestų kalbų žodynas, terminai žodynėliai, žodyno duomenų bazė su 2 tūkst. aprašytų gestų (su vartojimo pavyzdžiais; iki 2006 m.), lietuvių gestotyros vadovėlis, į LGK išversta Neįgalųjų teisių konvencija, Kelių eismo taisyklės, Lietuvos himnas, 30 LGK mokymo programų su metodine medžiaga, šviečiamieji leidiniai, 2 dokumentiniai filmai, per 2 tūkst. LGK apmokytų girdinčių ir kurčių asmenų.

1998 m.
Patvirtinama pirmoji Valstybinė gestų kalbos vartojimo programa (1998–2003). Iki 2020 m. atitinkamos programos ir planai rengiami toliau.

2001 m.
Specialiųjų mokyklų ir klasių kurtiesiems, o 2008 m. ir neprigirdintiesiems lietuvių gestų kalba tampa mokomuoju dalyku, vertinamu pažymiais, ir įtraukiama į bendruosius ugdymo planus.

Per metus ne mažiau kaip 74 LGK pamokos. Nuo 2010 m. LKNUC abiturientai gali laikyti LGK įskaitą (ją išlaikė per 50). Dabar kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų mokyklose dirba 27 kurti ir neprigirdintys pedagogai (kai kuriose jie sudaro per 20 proc. visų pedagogų).

2001–2005 m.
Įsteigiami 5 apskrčių gestų kalbos vertėjų centrai.

Iki 2001 m. savamoksliai vertėjai dirba kurčiųjų organizacijose, šalies įmonėse, LKD rengia jiems mokymus. 5 LGK vertėjų centrai veikia iki 2019 m. rugsėjo. Po pertvarkos įkuriamas vienas – Lietuvių gestų kalbos vertimo centras. Čia dirba per 100 vertėjų, dauguma įgiję profesinį bakalauro diplomą. Už vertimo paslaugas apmoka valstybė. Šiuo metu vienam vertėjui tenka apie 45 klientai (iš pradžių 150–174). Vertėjai gali tobulinti kvalifikaciją, atestuotis.

2002 m.
Vilniaus kolegijoje atsiranda nauja aukštojo mokslo studijų programa „Gestų kalba“, 2017 m. – „Lietuvių gestų kalbos vertimas“.

2001 m. LKD iniciatyva su SMSM parengiamas Gestų kalbos vertėjo standartas. Studijas baigė 15 laidų, parengti 225 LGK vertėjai. Kartu su LKD įgyvendinami LGK projektai.

2006 m.
LKNUC Metodinių priemonių rengimo ir gestotyros skyrius toliau kuria žodyno duomenų bazę. Duomenų bazėje yra 9700 gestų (su vartojimo pavyzdžiais), internetinis LGK žodynas www.gestai.ndt.lt, 22 priemonės lietuvių gestų kalba (dalis ir lietuvių kalba).

2007 m.
ŠMSM patvirtina Dvikalbio kurčiųjų ugdymo sampratą.

http://www.lkd.lt/uploads/pdf/akiratis/Akiratis_s_2020_geguzes.pdf

http://www.lkd.lt/uploads/pdf/akiratis/Akiratis_2020_birzelis.pdf

Skaitymo gebėjimų ugdymo(si) galimybės

http://www.lkd.lt/uploads/pdf/akiratis/Akiratis_s_2020_geguzes.pdf

MŪSŲ 100-MEČIO ISTORIJA

P. Makutėnas – Lietuvos kurčiųjų sąjūdžio simbolis

Mažai kas žino apie Petrą Makutėną ir kuo jis nusipelnė kurčiųjų visuomenei. Tiksliai nusakyti P. Makutėno gyvenimą ir asmenybę yra sudėtinga. Užkamsyti informacijos spragas padėjo Lietuvos centrinio valstybės ir Lietuvos kurčiųjų draugijos archyvu dokumentai bei autentiski liudijimai. Dėkinga Danutei Volungevičienei ir Elenai Usavičienei, kurios sutiko pasidalinti prisiminimais. Kaip mūsų šaliai yra svarbi Jono Basanavičiaus asmenybė, taip kurčiųjų bendruomenei turėtų būti svarbus tarpkario ir pokario kurčiųjų švietimo P. Makutėnas.

Ramunė BUIKAUSKIENĖ

Mokslai ir savarankiško gyvenimo kelias

Petras Makutėnas gimė 1902 m. Petrapilyje (dabar Sankt Peterburgas). Būdamas dvejų metųų susirgo šilte ir apskuto. 1909 m., išaiškęs protinio lavinimo egzaminą, buvo priimtas į Petrapilio imperatorišką kurčių nebylių institutą – pirmąjį specializuotą švietimo įstaigą Rusijoje. Tuo metu Lietuvos kurčių beveik neturėjo galimybių įgyti net paprastą vidurinį išsilavinimą, tad mokyklis institute buvo šiltes stebėtinai pasiekiamas. 1918 m. sėkmingai baigė mokyklą, įgijo puikų išsilavinimą, o Lietuvai atgavus nepriklausomybę, P. Makutėnas su šeima grįžo gimtinę.

Po tėvo mirties kurčias jaunuolis, paliktas paadedams, atvyko į Kauną ir pradėjo mokyklis spaustuose raidių rinkėju. Dirbo įvairiose spaustuose: „Švietos“, „Žalio“, „Raidės“, „Švytuno“, „Akočičio“ ir „Vilties“. 1929 m. Makutėnas dirbo prie interpo - teksto eliaučų liejamosios ir rinkimo mašinos: tais laikais modernios technikos. Jaunuolis buvo atkaklus, imlus naujovėms, sugebėjo pramokti amato subtiljų. Profesinės patirties jis šiemet iš vieno amerikiečio instruktoriaus. Savo darbą jis atliko labai gerai ir užsidėro pragyvenimui. Susipažino su girdinčia moterimi, vedė ją, sužavėkė dvejų sveikų dukterų. Po karo (apie 1945 m.) P. Makutėnas gavo darbą spaustuveje „Vaidas“ - Vilniuje.

Kurčiųjų judėjimas Nepriklausomoje Lietuvoje

1928 m. P. Makutėnas apkelavo beveik visą Europą ir susipažino su kitų kraštų kurčiųjų kultūrinio bei socialinio gyvenimo. Būvo intelektualus ir išsilavinęs, puikiai mokyklo kelias uždėmė kalbas. Matė Lietuvos kurčiųjų atsilikimą, dėl to siejoji. Nuolat bendravo su kurčiais, domėjosi jų socialiniais reikalais. Būdamas rafinuotas ir plačiai apskaitęs dažnai savo pažintus kurčiuosius informavo aktualiomis temomis, kvietė juos prisidėti prie kurčiųjų judėjimo.

1938 m. buvo rimtai susirpintis kurčiųjų švietimu, ir tuo daug prisidėjo vienas veikiusias Akčių sąjungos organizatorių – rašytojas, aktorius ir apkurčias karo invalidas, Lietuvos kariuomenės savanoris

Pranas Daunys. Kurčias P. Makutėnas ir karo invalidas P. Daunys buvo bendraminčiai, taip susijungė jų keliai, juodu nuolat bendradarbiavo, rūpinosi kurčiųjų interesais ir jų geresniu būviu. Jų iniciatyva grupė gydytojų, pedagogų ir kitų visuomenės atstovų įsteigė organizaciją, pavadintą Lietuvos kurčių nebylių globos draugija. Jos įstatai buvo registruoti Vidaus reikalų ministerijos draugijų registre 1938 m. kovo 24 d.

Po šios organizacijos įstejimo įvairaus amžiaus, skirtingo išsilavinimo ir lygio bei berakčių kurčių rinktosevi Kurčių nebylių institutu patalpoje Kaune, Muravio g. 34. Šios įstaigos auklėtinė buvo ir D. Volungevičienė. Kaip ji prisimena, dažnai matydavo P. Makutėną, žavedamasi klausydavo jo optimistiškų kalbų.

Jai liks šilts prisiminimas. Kartą, dar maža būdamas, Danutei emė sniduriuoti. Tuomet P. Makutėnas pažvelgęs į ją paglostė galvelę ir švelniai tarė: „Mažute, tau laikas miegoti, būk gerute.“ Moteris P. Makutėną prisimena kaip ypaz šviesų, malonų žmogų.

P. Makutėnas okupacijos metais

1940 m. rusams okupavus mūsų šalį, visos Lietuvos gyvenimo sritys buvo pertvarkytos pagal sovietų modelį. 1941 m. birželio 14 d. pradėti masiniai tremimai. Labiausiai nukentėjo inteligentija. Būvo ištrėmti politiniai veikėjai, partijų ir organizacijų vadovai, karininkai, gydytojai, mokytojai, ūkininkai ir jų šeimos. Kažkam nepatiko ir kurčiųjų aktyvistų veikla, dėl to P. Makutėnas buvo įkeltas ir ištrėmtas su šeima. Išgyvenęs skaudžias netektis, jis sagrįžo į Lietuvą, jau į jos sostinę – Vilnių.

Kurčiųjų draugijos organizacinis darbas 1944 - 1946 m.

Naujoje santvarkoje P. Makutėnui atsivėre galimybė pačiam tarkyti kurčiųjų gyvenimą, kurti jų organizaciją. P. Makutėnas tuo metu buvo aukščiausią išsilavinimą turintis kurdėlis, todėl ir stėjo šito sąjūdžio priešiškai. Tapęs kurčiųjų lyderiu, P. Makutėnas kartu su Vilniaus kurčiųjų mokyklos sordpedagogu Jonu Glembockiu emė iniciatyvą kurti naują, aktyvesnę ir patogesnę Lietuvos kurčiųjų gyvenimą bei mažinti šios grupės atsilik.

Kurčiųjų aktyvistai pasiekė pergalę - 1944 m. spalio 3 d. laikinai pareigas ejęs LTSR šaudies komisaras Petras Veržbilauskas pasirašė

Senoji Vilniaus kurčiųjų mokykla

Lietuvos kurčiųjų ir nepri-girdinčiųjų ugdymo centro (LKNUC) muziejus yra išsaugojęs autentiskus liudijimus – Jono Glembockio, Marijos Stelmošenko, mokyklos direktorės Agnės Pacenkaitės ir kitų pedagogų rankraščius. Neetatinė „Akiračio“ korespondentė Ramunė BUIKAUSKIENĖ iš šių rankraščių atrinko didžiausias ištraukas apie pirmųjų pedagogų pasiaukojimą darbą, jų džiaugsmus ir nusivylimus, kad skaitytai nors truputį susipažinti su kurčiųjų mokyklos steigimo istorija tais sunkiais pokario metais.

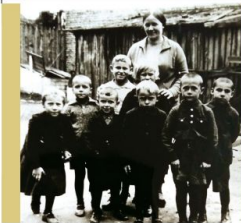

1947 m. Kurčiųjų mokyklos pedagogų kolektyvas (pirmoje eilėje antroje iš kairės): J. Glembockis, A. Pacenkaitė, M. Stelmošenka, G. Kaupytė. Išroje eilėje trečia iš kairės S. Paukštytė-Grievičienė.

kinų grupelę mokl glausdamiesi įvairiose Vilniaus mokyklose. Būsimą direktorę A. Pacenkaitę, kuriai teko organizuoti kurčiųjų mokyklos steigimą, ir švietimo šaudies komisarato specialieji mokyklų vyrininkai S. Paukštytė-Grievičienė ieškojo patalpų būsimai mokyklai.

Prieš Antrąjį pasaulinį karį lenkų okupuotame Vilniuje veikė mokykla kurčiesiems. Tai kurie šios mokyklos mokytojai, karui pasibaigus, tapo savo darbą – tai J. Glembockis, M. Stelmošenka, Stefanija Paukštytė-Grievičienė. 1944

➤ Mokslas buvo labai vargas: trūko beveik visko,

Pirmoji mokykla su Stelmošenkos mokiniais. Senoji Vilniaus kurčiųjų mokykla S. Konarskio g. 33.

tas buvo labai vargas: trūko beveik visko, mokslo mokyklai girdinčių vaikų nuvegtė no su kurčiais. Po švietimo ministro vėto kurčiesiems buvo atidžiotas visas pastatas. Ji pradėjo Vilniaus kurčių nebylių mokykla. Laimei, mokykla dirbti buvo paskirtas patalpa kurčiųjų mokykloje J. Glembockio, kuris parodė didelius šiltes sugebėjimus. Jis suremontavo pastatą, patarino, kad būtų įvesta švietis ir vanduo. J. Glembockio dika vaikai turėjo tinkamas mokyklis patalpas. Iš pradžių mokyklai veikė dvi klasiės, mokėsi tik Vilniaus ir netolima veikių mokiniai. Kai kiek laiko da pradėjo mokyklis dar vaikū iš Kauno, buvo sudarytas lenktas klasiės. Iš direktorės A. Pacenkaitės atsiminimų: „Atveži mums traukia nebylių, žinoma, atnešė... Vėje ji buvo nelabai, nei patys geriausi mokiniai, nei auklėtiniai. Šiek tiek apbuvė, skėlembis visat Lietuvai, ir pradėjo mums veiti naujas nebylius, kaip paprastai mes savo globotinius vadinavome. Pirmasis mokėlis metis turėjo įvairų amžių, o vėliau – apie šimta.“

Įpatinę mokyklos brandolį sudarė du vyriausieji mokytojai – M. Stelmošenka ir J. Glembockis, truputį vėliau prie jų prisidėjo S. Paukštytė-Grievičienė, kuri 1946 m. perėmė dirbti šią mokyklą. Visi trys buvę puikūs pedagogai, kurčiųjų specifikos žinovai. Jie padėjo vieniems įvairiems neapgyvendinti mokytojams ir auklėtojams šerinti pirmuosius šiltesius šiltesius mokėjus darbe. J. Glembockis rašo: „Pareizė kadų nebuvo, pačių tėm du ketu mokytojų paruošti darbu su kurčiais nebyliais. Atsantierms dirbti i mūsų kurčiųjų nebylių mokyklai įvairiems mokėjams steigusis perduoti visa savo darbo patirtis, jų tankiai mano žaunamais.“

Savo rankraščiuose A. Pacenkaitė rašo: „Atrodė, sekėsi mums nebėgati. Bet kartu

buvo ir labai maleraga su viskuo, nes jau buvome naujajam patalpa suraikiusiu pokario laikotarpio. Atėjo žiema, šiloms amariak, nes kaitinčių suraigo daug, o kuro mažai. Teko aukštesnė ir patiesi dirbotojams valdyti i moka, priskirti žalių, itapui malkų ir parpa-gabinti jas namis. Būt reikia neokulimė, nei atžakė, nes visi žinėjo, kad reikia, kad nėra išlėtos.“ Visi mokyklis mokyklos direktorė A. Pacenkaitė, ji buvo energinga, atkakli, nebylių išlėkų, tarp mokytojų turėjo autoritetą.

➤ Tačiau mokyklos dvasią užlėmė KGB šimėlia.

Oiena iš dienos matėme, kad gatvėje aplink mokyklą slankioja vis tie patys švietim, bet iš matymo nuolat pasikartojančius veidus. Vėliau arėstavo direktorė A. Pacenkaitė, ieškojo G. Kaupytės...“

„Tai žauri ir švėsi asmenybė, kuri atėvė Vilniaus kurčiųjų mokyklai, Direktorė A. Pacenkaitė visada ir visat redė gražų pavardę: parengimo, darbuotumo, paprastumo ir šiesumo, bendradarbiavimo ir šimėnims...“ Iš mokyklis meno kolekcionaro atsiminimų apie A. Pacenkaitę: „Augo darma, draugikis darbo kolektyvas, girdi pedagogus, choras, pedagogai gėpė nema mokytojams ir auklėtojams šerinti pirmuosius šiltesius šiltesius mokėjus darbe. J. Glembockis rašo: „Pareizė kadų nebuvo, pačių tėm du ketu mokytojų paruošti darbu su kurčiais nebyliais. Atsantierms dirbti i mūsų kurčiųjų nebylių mokyklai įvairiems mokėjams steigusis perduoti visa savo darbo patirtis, jų tankiai mano žaunamais.“

Savo rankraščiuose A. Pacenkaitė rašo: „Atrodė, sekėsi mums nebėgati. Bet kartu

KURČIŲ ISTORIJA

Lietuvos kurčiųjų kino festivalis

Kino festivalio organizatoriai ir renginio vedėjas (iš kairės): LKJA tarybos narė N. Samakova, A. Bražninkas, prezidentė M. Kumžaitė ir pirmojo kino festivalio organizatorė L. Voroneckaja.

Skaitykite 8-9 p.

http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/Akiratis_Nr350galutinis.pdf

LKD meno šventė šurmuliavo Marijampolėje

http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/Akiratis-balandz-io-geras_Nr385-1-1.pdf

http://www.lkd.lt/uploads/pdf/akiratis/Akiratis_Birzelis.pdf

<http://www.lkd.lt/uploads/pdf/akiratis/Akiratis-2021-liepa.pdf>

< Atgal Pirmyn >

Kalno pamokslo pradžia

¹ Matydamas minias, Jėzus užkopė į kalną ir atsisėdo. Prie jo prisitarti mokiniai. ² Atvėręs lūpas jis mokė:

<http://biblija.surdo.lt/evangelijos/evangelija-pagal-mata/kalno-pamokslo-pradzia>

< Atgal Pirmyn >

Priešų meilė

³⁸ Jūs esate girdėję, jog buvo pasakyta: Akis už akį ir dantis už dantį. ³⁹ O aš jums sakau: nesipriešink piktam žmogui, bet jei kas tave užgautų per dešinį skruostą, atsuk jam ir kitą. ⁴⁰ Jei kas nori su tavimi bylinėtis ir palinti tavo marškinius, atiduok jam ir apsiaustą. ⁴¹ Jei kas verstų tave nueiti mylią, nueik su juo dvi. ⁴² Prašančiam duok ir nuo norinčio iš tavęs pasiskolinti nemusigrėžk. ⁴³ Jūs esate girdėję, jog buvo pasakyta: Mylėk savo artimą ir nekęsk priešo. ⁴⁴ O aš jums sakau: mylėkite savo priešus ir melškites už savo persekiotojus, ⁴⁵ kad būtumėte savo dangiškojo Tėvo vaikai: jis juk leidžia savo saulei tekėti blogiesiems ir geriesiems, slunčia lietų ant teisųjų ir neteisųjų. ⁴⁶ Jei mylite tik tuos, kurie jus myli, tai koją atlygi gausite? Argi taip nesielgia ir muitininkai? ⁴⁷ Ir jeigu sveikinate tikrai savo brolius, tai kuo gi viršijate kitus? Argi to nedaro ir pagony? ⁴⁸ Taigi būkite tokie tobuli, kaip jūsų dangiškasis Tėvas yra tobulas.

^{38,44} Kai kuriuose rankr.: „Mylėkite savo priešus, gera darykite tiems, kurie jūsų nekenčia, melškites už savo persekiotojus ir šmeižėjus“.

<http://biblija.surdo.lt/evangelijos/evangelija-pagal-mata/priesu-meile>

Evangelija pagal Matą

■ PRADŽIA EVANGELIJOS

- Jėzaus kilmė
- Jėzaus gimimas
- Rytų išminčių apsilankymas
- Bėgimas į Egiptą
- Kūdikių žudynės
- Sugrįžimas į Nazaretą
- Jonas Krikštytojas
- Jėzaus krikštas
- Jėzaus gundymas
- Sugrįžimas į Galilėją
- Pirmieji mokiniai
- Jėzus gydo
- Kalno pamokslo pradžia

< Atgal Pirmyn >

Jėzaus kilmė

¹ Jėzaus Kristaus, sūnaus Dovydo, sūnaus Abraomo, kilmės knyga.
² Abraomui gimė Izaokas, Izaokui gimė Jokūbas, Jokūbui gimė Judas ir jo broliai.
³ Judui gimė Faras^a ir Zara^b iš Tamaros, Farui gimė Esromas^c, Esromui gimė Aramas.
⁴ Aramui gimė Aminadabas, Aminadabui gimė Naasonas^d, Naasonui gimė Salmonas^e.
⁵ Salmonui gimė Boazas iš Rahabos, Boazui gimė Jobedas iš Rutos,

Jobedui gimė Jesė.
⁶ Jesei gimė karalius Dovydas.
 Dovydui gimė Saliamonas iš Ūrijos žmonos.
⁷ Saliamonui gimė Dabababaf

<http://biblija.surdo.lt/evangelijos/evangelija-pagal-mata/jezaus-kilme>

„Bendrosios programos sukuria prielaidas įgyvendinti tarpdalykinę integraciją, tačiau pagrindinė sąlyga integracijai yra mokytojų tarpusavio bendradarbiavimas.“
 (BP atnaujinimo gairės)

LGK BP mokymosi turinio apimtys
pateikiamos išskiriant privalomą mokymosi
turinį ir pasirenkamą turinį

Privalomas LGK mokymosi turinys
70 %

Pasirenkamas LGK mokymosi turinys
30 %
dalyko mokymuisi skirtų pamokų

Mokymosi turinio apimtys – 100 % dalyko
mokymuisi skirtų pamokų. (2008 m. LGK BP)

Mokymosi turinys koncentrams. (2008 m. LGK BP)

Pradinis ugdymas				Pagrindinis ugdymas					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
70 (2)	70 (2)	70 (2)	70 (2)	74 (2)	74 (2)	74 (2)	74 (2)	74 (2)	74 (2)
49–21	49–21	49–21	49–21	52–22	52–22	52–22	52–22	52–22	52–22
140		140		148		148		148	
98–42		98–42		104–44		104–44		104–44	
280				444					
196–84				312–132					
Iš viso 724 pamokos (508–216)									

Mokymosi turinys koncentrams.

Turiniui taikomi kokybės kriterijai

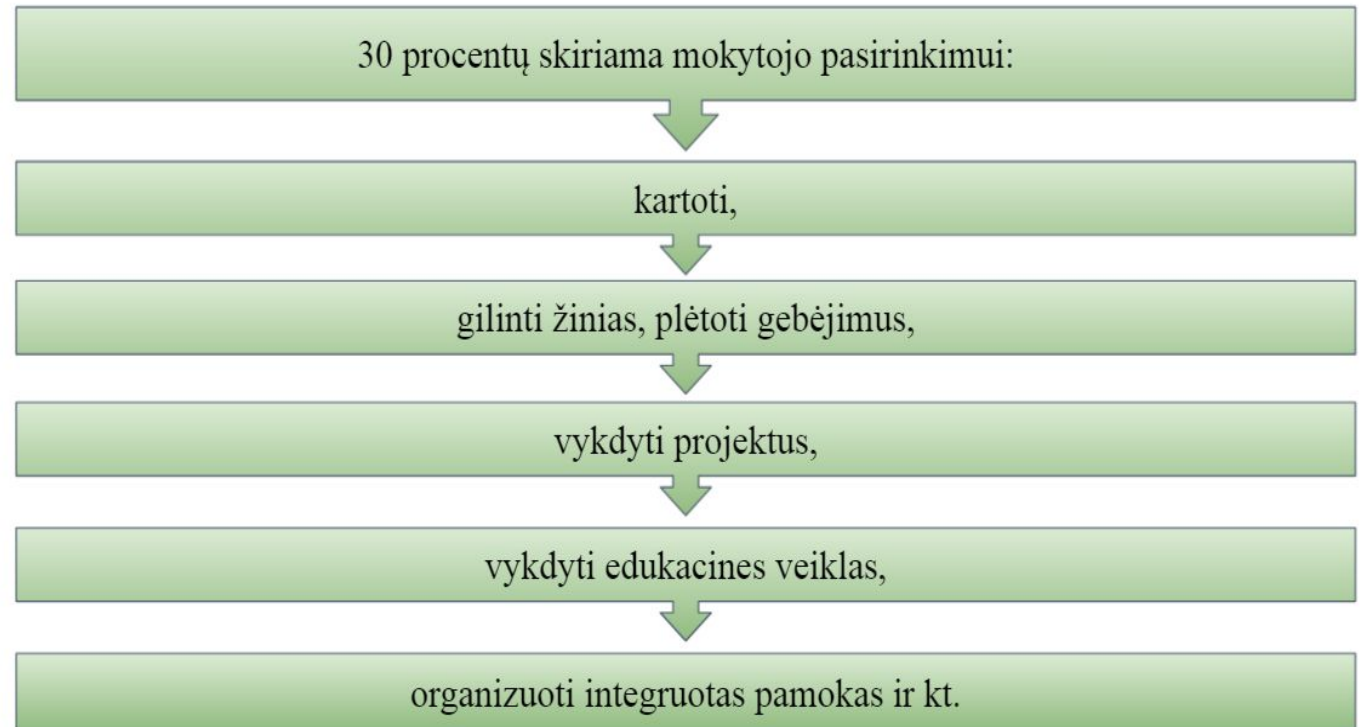
Pasirenkant mokymosi turinį, laikomasi turiniui taikomų kokybės kriterijų:

- *vertybinis kryptingumas* – mokymosi turinys skatina vertybinių nuostatų ugdymąsi: mokinys kompetencijas ugdo reikšminguose kontekstuose, priimdamas vertybinėmis nuostatomis grindžiamus sprendimus ir įgyvendindamas prasmingus pokyčius;
- *reiklumas* – mokymosi turinys skatina akademinis iššūkius, išsamų žinojimą, kūrybinį mąstymą, veiklą ir refleksiją;
- *kontekstualumas* – mokymosi turinys siejamas su kontekstais, kurie mokinį motyvuotų aktyviam pažinimo procesui ir mokymosi rezultatų pritaikymui; į programų turinį įtraukiamos ir tarpdalykinės temos, atitinkančios dalyko uždavinius ir specifiką;
- *dinamiškumas* – mokymosi turinyje atskleidžiama nuolatinė tikrovės ir jos pažinimo rezultatų (sampratų, teorijų, idėjų) kaita, plečiant ir gilinant pasaulėvaizdį ir atveriant ateities perspektyvą;
- *sutelktumas* – siekiant gilaus mokymo(si) ir rezultatų kokybės, užtikrinama mokymosi turinio, suteikiančio akiračio platumą ir geresnį suvokimą, apimtis;
- *nuoseklumas* – mokymosi turinio seka grindžiama ugdymo uždaviniais, atitinkamų mokslų akademinė logika ir atsižvelgiant į mokinio jau pasiektus mokymosi rezultatus, taip pat amžiaus tarpsnių ypatumus;
- *integralumas* – stiprinamas įvairių mokomųjų dalykų turinio tarpusavio ryšys, siekiant padėti mokiniui formuoti vientisą pasaulėvaizdį;
- *dermė* – ugdymo tikslai, uždaviniai, mokymosi turinys, ugdomosios veiklos ir rezultatų vertinimas suderinti tarpusavyje. Užtikrinama įvairių dalykų mokymosi turinio tarpusavio (horizontali) ir tarp skirtingų mokymosi metų / koncentrų (vertikali) dermė.
(Bendrųjų programų atnaujinimo gairės, 40 punktas).

Galimos įvairios pasirenkamo turinio realizavimo formos, kurių tikslas – padėti mokiniams ugdytis vertybines nuostatas, įtvirtinti per lietuvių gestų kalbos pamokas įgytas žinias, plėtoti gebėjimus, įgyti estetiškos patirties, visapusiškai plėsti kultūrinį akiratį:

- projektinė veikla (trumpalaikiai ir ilgalaikiai projektai, asmeniniai ir grupiniai projektai, dalykiniai ir tarpdalykiniai projektai);
- moduliai konkretiems gebėjimams plėtoti ir gilinti siekiant aukštesnio pasiekimų lygmens;
- tarpdalykinių temų plėtojimas;
- mokymasis įvairiose kultūrinėse erdvėse;
- dalyvavimas kultūriniuose renginiuose;
- pažintinė veikla, susitikimai su žymiausiais kurčiųjų bendruomenės, Lietuvos kūrėjais;
- kūrybinė veikla ir kt.

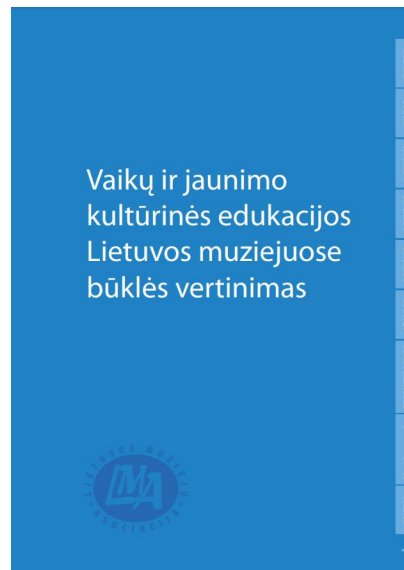
Mokytojas – sprendimų priėmėjas

**Kultūrinė aplinka,
dalyvavimas kultūriniame gyvenime**

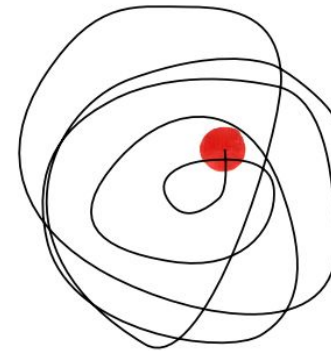

<https://www.kulturostyrimai.lt/wp-content/uploads/2021/01/Gyventoju-dalyvavimas-kulturoje-ir-pasitenkinimas-kulturos-paslaugomis-2020-Ataskaitos-santrauka.pdf>

http://www.kulturostyrimai.lt/wp-content/uploads/2018/04/Vaik%C5%B3_ir_jaunimo_kult%C5%ABrin%C4%97s_educacijos_Lietuvos_muziejuose_b%C5%ABkl%C4%97s_vertinimas.pdf

LIETUVOS MENO MUZIEJŲ PRIEINAMUMAS

http://www.kulturostyrimai.lt/wp-content/uploads/2019/11/Lietuvos-meno-muzieju-prieinamumas_leidinys_2019_SMP_.pdf

Kultūros paslaugų prieinamumas žmonėms su negalia

Kino prieinamumo žmonėms su klausos ir regos negalia modelis ir rekomendacijos

Asta Dumbrauskaitė
Kurk Lietuvai
Vilnius
2018/09/05

<http://kurklit.lt/wp-content/uploads/2018/09/2018-09-05-Galutinis-modelio-aprasas-su-priedais.pdf>

<https://www.kulturostyrimai.lt/wp-content/uploads/2021/04/Kulturines-edukacijos-veiklu-poveikio-vertinimas.pdf?fbclid=IwAR08VJ2-VwA8Q8ELO2WmUonrfpi049x3lvRlomCfa-beoyTr8GRzScx8l0Y>

Menininko dalyvavimo svarba kultūrinės edukacijos poveikiui

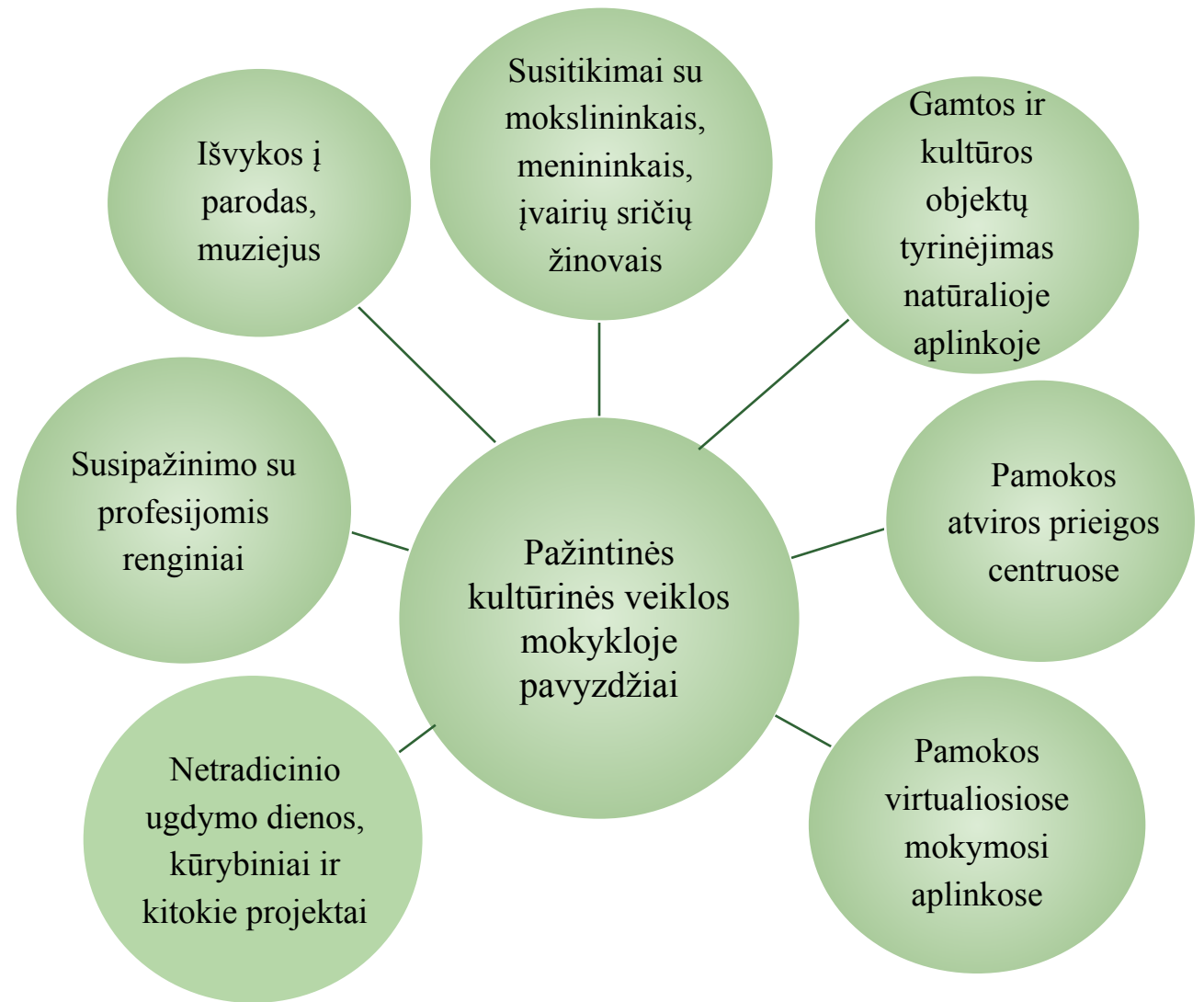

Pažintinė kultūrinė veikla

skirta siekti bendrojo ugdymo tikslų
paveikiomis ir mokiniams patraukliomis,
įprastas pamokas papildančiomis ugdymo
organizavimo formomis.

https://kaunaskrc.lt/dt_gallery/isvyka-i-lkd-muzieju/

<https://www.nsa.smm.lt/wp-content/uploads/2020/12/Pazintines-kulturines-veiklos-mokykloje.pdf>

Ugdymo(si) įvairiose edukacinėse erdvėse galimybės

2021 m. Tarptautinės kurčiųjų žmonių savaitės pagrindinė tema:

ŠVENČIAME KLESTINČIAS KURČIŲJŲ BENDRUOMENES

Pasaulio kurčiųjų federacijos (WFD) parengtos Tarptautinės kurčiųjų žmonių savaitės dienos temos:

Rugsėjo 20 d. KURČIŲJŲ ISTORIJS PUOSELĖJIMAS

Rugsėjo 21 d. TVARI KURČIŲJŲ LYDERYSTĖ

Rugsėjo 22 d. GESTŲ KALBA VISIEMS BESIMOKANTIEMS KURTIESIEMS

Rugsėjo 23 d. TARPTAUTINĖ GESTŲ KALBŲ DIENA. MES PALAIKOME ŽMOGAUS TEISES!

Rugsėjo 24 d. PERSIPINANČIOS KURČIŲJŲ BENDRUOMENĖS

Rugsėjo 25 d. KURČIŲJŲ KULTŪRA IR MENAI

Rugsėjo 26 d. ŽMOGAUS TEISĖS KRIZĖS METU

http://www.lkd.lt/tarptautine-kurciuju-zmoniu-savaite-2021-i-dienos-temos-919?fbclid=IwAR0FreBoFrsDUJuPcamvSRaRtbk3Px3i1grp_5s67aoKpocJ5qd11yHDvlg

<https://www.youtube.com/watch?v=4EV0sIywFxl>

Jei turite galimybę, savo mieste apsilankykite gyvūnų prieglaudoje, pasidomėkite, kaip ir kodėl gyvūnai pateko į šią prieglaudą. Kitą pamoką savo išpūdžius aptarkite: kas jums patiko, kas sudomino, kas sujaudino.

https://gestukas.ugdome.lt/media/filer_public/02/90/02904d16-ebd7-4a0d-a7c0-e5bd5bc3687a/4_tema_6_situacija_uzd_4.mp4

Į pamoką pasikvieskite suaugusį kurčią keliautoją, kuris lankėsi kitame žemyne / kituose žemynuose. Keliautojas,-a pasidalins kelionės patirtimi, o vaikams skiriama po užduotį (kiekvienam arba poroms) – pastebėti svarbiausius pasakojimo aspektus: kada keliavo, kaip keliavo, kiek laiko užtruko ir ką įdomaus pamatė (žmonės, gamta, gyvūnai).

https://gestukas.ugdome.lt/media/filer_public/1c/66/1c668efd-712b-4ed1-b055-db6e09f0f5e9/7_tema_7_situacija_uzd_4.mp4

**KLAJOKLIS
RAMŪNAS McRAE:**
„Tikrieji mano namai -
visas pasaulis“

Ramūną Rentelį Lietuvoje pažinojo dauguma kurčiųjų. Dabar jis prisistato kaip Ramūnas McRae. Gimtinėje jis buvo saviveiklininkas, puikus aktorius ir aktyvus bendruomenės narys, kuris dalyvauja kurčiųjų šventėse ir susibūrimuose. Tačiau Ramūnui to neužteko - jis norėjo pažinti ir sužinoti kuo daugiau, todėl leidosi į klajones po pasaulį. Gyveno Anglijoje, keliavo po įvairias pasaulio šalis, aplankė 40 valstybių, kol galų gale apsisusto Australijoje. Šią šalį šiandien jis vadina savo namais, tačiau nežada, kad čia pasilikis amžinai, nes tikrieji jo namai - visas pasaulis. Žurnalistės paprašytas apibūdinti save dviem sakiniais, jis kukliai atsakė: "Aš - Ramūnas, esu kurčias. Mėgstu keliauti, sportuoti, taip pat mėgstu meną."

http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/Akiratis_Nr367.pdf

Informacija gestų kalba

<https://www.kaunorajonas.lt/apie-tvic/>

<https://www.facebook.com/kaunorajonas.lt/photos>

Pasakojimo kūrimas

<https://www.visitsiauliai.lt/lankytinos-vietos/gelezine-lape/>

LAPĖ 1

Plaštakos forma: 4^ → E /

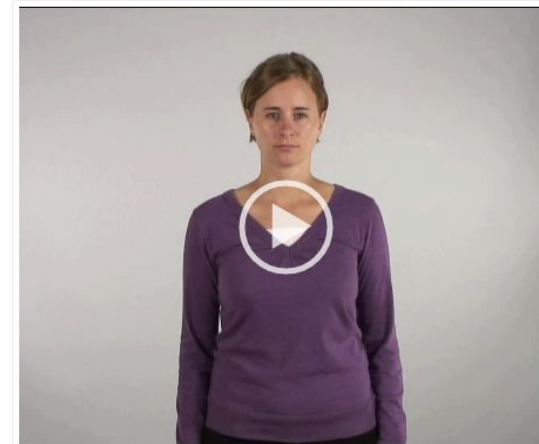
Lūpų judesys: lap

Reikšmė 1: lapė (plėšrus žvėris)

Žodis: lapė

Sakinys: Kur yra pasakų knyga „Lapė ir varna“?

[video](#)

ŠIAULIAI

Plaštakos forma: F

Lūpų judesys: šiaul

Reikšmė 1: Šiauliai (miestas)

Žodis: Šiauliai

Sakinys: Šalia Šiaulių yra Kryžių kalnas. [video](#)

Žodis: šiaulietis/šiauliškis

<http://gestai.ndt.lt/>

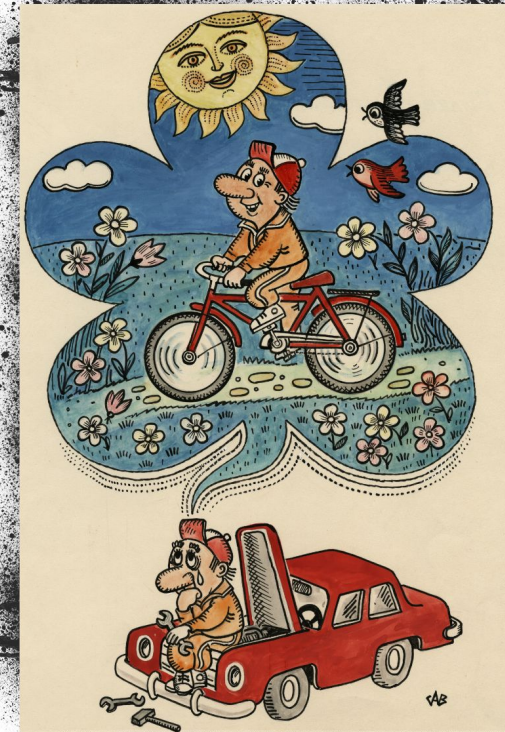
Aplinkos tvarumas
Sveikata ir sveika gyvensena

<https://www.ausrosmuziejus.lt/karikaturu-paroda-vaziuojam-pasivazineti/#galerija-59>

<https://www.ausrosmuziejus.lt/karikaturu-paroda-vaziuojam-pasivazineti/#galerija-17>

<https://www.ausrosmuziejus.lt/karikaturu-paroda-vaziuojam-pasivazineti/#galerija-32>

Europos judumo savaitė

Europos judumo savaitė yra didžiausia tvaraus judėjimo kampanija pasaulyje. Jos renginiai kasmet vyksta rugsėjo 16–22 dienomis. Šia kampanija siekiama skatinti Europos šalių vietos valdžios institucijas diegti ir populiarinti tvarias transporto priemones bei paskatinti gyventojus išbandyti susisiekimo automobiliais alternatyvas.

<https://am.lrv.lt/lt/apie-ministerija/akcijos-ir-kampanijos/europos-judumo-savaite>

<https://www.facebook.com/photo?fbid=1635583650164763&set=pcb.1635588050164323>

<https://www.facebook.com/FestivalisNerkas/photos/pcb.347241303481841/347240306815274>

<https://www.emokykla.lt/>

Pradinis, pagrindinis (vidurinis) ugdymas

Dalyko bendroji programa	.pdf formatu	OneNote formatu	Siūlymų apibendrinimas	Pagrindinio ugdymo bendrųjų programų įgyvendinimo rekomendacijos	
				.pdf formatu	OneNote formatu
Dorinis ugdymas (etika)					
Katalikų tikyba					
Ortodoksų tikyba			Siūlymų negauta		
Evangelikų liuteronų tikyba			Siūlymų negauta		
Evangelikų reformatų tikyba			Siūlymų negauta		
Karaimų tikyba			Siūlymų negauta		
Judėjų tikyba			Siūlymų negauta		
Musulmonų sunitų tikyba			Siūlymų negauta		
Lietuvių kalba ir literatūra					
Lietuvių gestų kalba					
Lietuvių kalba (pagal kalbos mokėjimo lygius)			Siūlymų negauta	—	—

Pradinio ugdymo bendrųjų programų įgyvendinimo rekomendacijos	.pdf formatu	OneNote formatu

© Ieva Čičirkaitė

Kartu mes galime daugiau

LGK BP rengimo grupės kontaktai:

vaida.ivanauskiene1@gmail.com

eglemarcinke@gmail.com

daiva.binkiene@nsa.smm.lt

